Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrie Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergŭ; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 48)

„Gazeta" ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 266.—Anulŭ LIV. Brașovŭ, Duminecă, 1 (13) Decemvre. 1891.

La situațiune.

— 30 Noemvre (12 Dec.)

De douĕ-decĭ și cincĭ de anĭ încóce n'a fostŭ și nu este di lăsată de Dumnedeu, ca séu guvernulŭ, séu organele lui, séu societatea maghiară, sĕ nu fi emulatŭ în inventarea celorŭ mai rafinate mijlóce pentru a ne scóte de pe tóte terenele vieței publice, spre a ne pune piedecĭ desvoltărei nóstre naționalĭ firescĭ și spre a ne timbra de inimicĭ ai statului și de nisce agitatorĭ periculoșĭ. Guvernulŭ, parlamentulŭ, societatea și pressa maghiară de 25 de anĭ n'au făcutŭ alta, decâtŭ au solicitatŭ aducerea legilorŭ celorŭ mai desastruóse pentru poporulŭ nostru, și apoi totŭ ei pe de altă parte bucinau în lumea mare, că egala îndreptățire nicăirĭ în lume nu este așa bine „garantată" și practicată, ca tocmaila noi. Dér nu li-s'a prea prinsŭ, căcĭ acum vedemŭ, că lucrulŭ s'a cam demascatŭ înaintea opiniunei publice; politicii serioșĭ, carĭ îșĭ iau informațiunile din împrejurările faptice, și nu din descrierile unorŭ șoviniștĭ înverșiunațĭ, vĕdŭ și sciu, că pe lângă tótă legea despre egala îndreptățire a naționalitățilorŭ, limba acestora este totalŭ scósă din justițiă și administrațiune, din comunicațiune, finanțe și milițiă, ba în mânia acestei legĭ, în școlele nóstre poporalĭ și medii, susținute numai din averea confesiunilorŭ române, prin introducerea forțată a limbei maghiare s'au pusŭ piedecĭ neînvinse desvoltărei nóstre naționale; și ca aceste legĭ arbitrare sĕ fiă încoronate, s'a adusŭ și legea pentru asile, carea în monstruositatea sa este unică și fără păreche în lume, țintindŭ, ca pe copiiĭ dela 3—6 anĭ sĕ-i ia de sub îngrijirea și înriurința naturală a părinților și sĕ-i dea în grija unorŭ elemente cu totulŭ străine și cu totulŭ contrare datinelorŭ, moravurilorŭ, religiunei și aspirațiunilorŭ românescĭ.

Lumea scie astădĭ, că deși, în puterea legei pentru egala îndreptățire a naționalitățilorŭ, guvernulŭ ar fi datorŭ, ca din visteria statului sĕ ajute școlele și aședemintele de cultură românescĭ, ba ar fi datorŭ în ținuturile locuite de Românĭ sĕ ridice chiar și școle medii cu limba de propunere română, din bugetulŭ de 7 milióne alŭ ministrului de culte și instrucțiune publică, nu numai că n'a datŭ și nu dă nicĭ măcarŭ unŭ banŭ pentru școlele românescĭ, ci întrégă suma acésta colosală o întrebuințéză numai pentru ajutorarea școlelorŭ și teatrelorŭ maghiare; ba în netoleranța sa merge așa departe, încâtŭ chiar și acolo, unde Românii din propriele lorŭ mijlóce voescŭ sĕ ridice vre-unŭ gimnasiu, le denégă dreptulŭ de a puté face acésta, după cum s'a întêmplatŭ la Caransebeșŭ.

Și când aceste fapte arbitrare ale guvernului se arată în publicŭ, ministrulŭ de culte nu ține a comite o necuviință în contra onestității private și politice, ca simplu sĕ nege faptulŭ sĕu. Așa s'a întêmplatŭ acésta în camera magnațilorŭ cu ocasiunea desbaterilorŭ asupra proiectului de lege despre asile, când la espunerile episcopului din Aradŭ, ministrulŭ a negatŭ, că ar avé cunoscință despre aceea, că guvernulŭ ar fi denegatŭ Caransebeșenilorŭ dreptulŭ de a-șĭ puté ridica unŭ gimnasiu, deși însu-șĭ ministrulŭ a subscrisŭ ucasulŭ respectivŭ. Pagubă, că episcopulŭ Aradului și alŭ Caransebeșului, carĭ au avutŭ cunoscință despre acestŭ faptŭ, nu i-au plesnitŭ în față totŭ în ședința plenară a camerei magnaților, spunêndu-i verde'n față, că dênsulŭ susține unŭ neadevĕrŭ când dice, că n'are cunoscință despre acéstă interdicțiune.

Opiniunea publică scie, că deși în puterea legei despre egala îndreptățire a naționalitățilorŭ, guvernulŭ ar fi datorŭ, ca în ținuturile românescĭ și cu majoritate română sĕ numéscă prefecțĭ séu comițĭ supremĭ de naționalitate română, totușĭ în întrégă Ungaria și Transilvania astădĭ Românii n'au nicĭ unŭ singurŭ prefectŭ, ba nicĭ unŭ singurŭ subprefectŭ, ci numai fișpanĭ și viceșpanĭ ungurescĭ. Și când pașa dela Făgărașŭ a lipsitŭ pe Românĭ și de singurulŭ subprefectŭ, ce-lŭ aveau în acelŭ comitatŭ, tótă pressa jidano-maghiară a strigatŭ: „Osana voinicosului prefectŭ Bausznern", pentru violarea drepturilorŭ românescĭ.

Opiniunea publică scie în fine, că până mai aveamŭ și noi câte-unŭ deputatŭ românŭ în dietă, orĭ de câte-orĭ cuteza vre-unulŭ din aceștia sĕ arate violările cutărui impiegatŭ de alŭ guvernului, întregŭ parlamentulŭ ungurescŭ cu guvernŭ cu totŭ aplaudau pe violatorĭ.

Nu mai încape îndoiélă, că este de mare folosŭ pentru noi, că opiniunea publică din străinătate începe a cunósce deplorabila situațiune a naționalitățilorŭ de sub stăpânirea unguréscă; dér acésta nu ne póte mântui de atacurile nouĕ ale societății maghiare, carĭ din di în di devinŭ totŭ mai temerare și totŭ mai violente. Dovadă ni este reuniunea de maghiarisare din Budapesta, carea *cu aprobarea guvernului* în a noua poruncă a sa mărturisesce pe față, că *fiă-care membru alŭ ei e datorŭ a se face unŭ apostolŭ alŭ maghiarisărei;* mărturisesce dér pe față tendința sa agresivă, și ca sĕ arate, că în acéstă privință e solidară cu guvernulŭ, vice-șpanulŭ comitatului Budapesta, în adunarea generală a reuniunei, oferì pentru ținerea ședințelorŭ sala din localitatea comitatului, ér la propunerea altui membru, reuniunea decise a ruga pe guvernŭ pentru scutirea de timbre și porto poștalŭ.

Firea Românului n'a fostŭ nicĭ când agresivă și nu este nicĭ astădĭ; noi nu dorimŭ și n'amŭ doritŭ nicĭ-odată sĕ ne îmulțimŭ numĕrulŭ cu desnaționalisarea altora. Dér de altă parte, orĭ ce atentatŭ în contra naționalității, limbei și aspirațiunilorŭ nóstre l'amŭ consideratŭ și-lŭ considerămŭ de cea mai oribilă crimă. De aceea, înainte de a ne fi gânditŭ și la alte mijlóce de apĕrare, acum în óra a un-spre-decea venimŭ și strigămŭ din tóte puterile nóstre: Frațĭ Românĭ, avețĭ de grijă, strîngeți-vĕ șirurile și stațĭ la pândă, ca nu cumva contrarii voștri, fiă prin promisiunĭ, fiă prin intimidărĭ, sĕ străbată între voi și sĕ vĕ desbine!

De astădĭ încolo devisa fiăcărui Românŭ consciu de demnitatea sa națională sĕ fiă, ca pretutindenea, nu numai între sine, ci și în tóte locurile și localurile publice, înaintea organelorŭ politice, administrative, financiare, de comunicațiune etc. sĕ vorbéscă numai românesce, epistole, telegrame sĕ adreseze numai în limba română; în comunele românescĭ séu cu majoritate română sĕ grijimŭ, ca representanța comunală pe câtŭ se póte sĕ fiă compusă numai din Românĭ, ér lucrarea primă a acestei representanțe sĕ fiă, ca limba română s'o declare de limbă oficiósă a comunei, și în consecință sĕ pretindă, ca procesele verbalĭ ale representanței sĕ se redacteze numai în limba română, pentru-că urmarea acestei ținute va fi, că numai Românĭ séu persóne, carĭ sciu perfectŭ limba română, vorŭ puté fi aplicațĭ ca notarĭ. Ér décă notarulŭ orĭ impiegatulŭ justiției,

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Istoria Califului Cocostârcŭ.*)

Odinióră Califulŭ Chasidŭ din Bagdadŭ ședea, într'o după amédă frumósă comodŭ pe canapea acasă. Fuma dintr'o pipă lungă de lemnŭ de rosă, din când în când bea nițică cafea, care i-o turna unŭ sclavŭ și îșĭ netedia cu plăcere barba.

Din fața Califului se vedea, că se simția fórte bine. Fiindŭ-că elŭ de comunŭ pe la ora acésta era blândŭ și prietinosŭ, de aceea și marele sĕu vizirŭ, Mansorŭ, îlŭ cerceta în fiă-care di pe vremea acésta. Elŭ venì și în după améda acésta, era însĕ fórte gânditorŭ, precum nu prea îi era obiceiulŭ de altădată.

Califulŭ îșĭ luà nițelŭ pipa din gură și dise; „Mare vizirŭ, de ce facĭ o față așa gânditóre?"

Acesta îșĭ încrucișà mânile peste pieptŭ, făcù o închinăciune înaintea Domnului sĕu și rĕspunse: „Stăpâne, sunt numai nĕcăjitŭ, pentru-că josŭ lângă castelŭ stă unŭ precupețŭ cu o lădiță de mărfurĭ; și are așa lucrurĭ frumóse, ér eu n'am nicĭ unŭ banŭ de prisosŭ ca sĕ cumpĕrŭ."

Califulŭ avuse de multŭ gândŭ sĕ-i facă o bucuriă.. De aceea trimise pe sclavulŭ sĕu celŭ negru în josŭ ca sĕ chieme pe precupețŭ înlăuntru.

Sclavulŭ îlŭ aduse numai decâtŭ. Acesta era unŭ omŭ micŭ, grosŭ, cu față brunetă-négră, îmbrăcatŭ sdrĕnțosŭ. Elŭ purta unŭ dulapŭ plinŭ cu totŭ felulŭ de mărfurĭ; mărgele, inele, revolvere împodobite bogatŭ, pahare, pieptene și altele. Califulŭ cu vizirulŭ sĕu privìră cu de-amĕruntulŭ la tóte, în sfîrșitŭ Califulŭ cumpĕrà pentru sine o păreche de revolvere frumóse, ér pentru femeia vizirului unŭ pieptene. Tocmai când precupețulŭ voia sĕ-șĭ închidă dulapulŭ, Califulŭ dări o lădiță mică și întrebà, décă și într'aceea suntŭ mărfurĭ? Precupețulŭ trase lădița și arătà în ea o cutiuță cu prafurĭ negre și o hârtiă cu o scrisóre ciudată, pe care nu o putea ceti nicĭ Califulŭ, nicĭ Mansorŭ. „Odinióră am căpĕtatŭ aceste douĕ obiecte dela unŭ negutătorŭ, care le găsise în Mecca pe stradă," dise precupețulŭ, „eu nu sciu ce conținŭ; Vi-le dau ieftine, pentru-că n'am ce face cu ele."

Califulŭ, care aduna bucurosŭ manuscrise vechĭ, chiar și décă nu le putea cetì, cumpĕrà scrisórea și cutiuța și lăsà pe precupețŭ sĕ se ducă. Acum însĕ i-ar fi părut bine, sĕ scie, ce conține scrisórea și întrebà pe vizirŭ, că nu cunósce pe cineva, care s'o scie deslega?

— „Prea mărite Dómne și Stăpâne", rĕspunse acesta, „la moșeea cea mare locuesce unŭ omŭ, numitŭ Selimŭ învĕțatulŭ. Elŭ înțelege tóte limbile. Poruncesce sĕ vină, póte că deslege elŭ semnele pline de taine."

Invĕțatulŭ Selimŭ fù adusŭ îndată la curțile Califului. „Selimŭ", îĭ dise acesta, „sĕ dice, că tu eștĭ fórte învĕțatŭ; privesce odată la scrisórea asta. Décă o deslegĭ, capețĭ dela mine o haină nouă de sĕrbătóre, ér de nu o deslegĭ, atuncĭ capețĭ douĕspredece loviturĭ peste obrazŭ și douĕ-decĭ și cincĭ la tălpĭ, pentru-că în deșertŭ îțĭ dicŭ „Selimŭ învĕțatulŭ!"

Selimŭ făcù o închinăciune și dise: „Fiă voia ta, o stăpâne!" După aceea sĕ uità lungŭ la scrisóre, deodată însĕ strigà: „Stăpâne, sĕ mĕ spândure, décă acésta nu este latinesce". — „Décă e latinesce", spune-mĭ, ce însemnéză?" poruncì Califulŭ.

Selimŭ începù: „Omule, care găsescĭ hârtia acésta, laudă pe Allah pentru îndurările lui. Cela-ce trage din prafulŭ acesta în nasŭ și dice: *„mutabor"*, acela sĕ póte schimba în orĭ-ce animalŭ, și înțelege și limba animalelorŭ. Când vrea după aceea sĕ ia éră figură de omŭ, sĕ închină de trei-orĭ către rĕsăritŭ și dice acelașĭ cuvêntŭ. Pădește-te însĕ sĕ nu rîdĭ, până când eștĭ schimbatŭ, pentru-că, décă rîdĭ, uițĭ cuvêntulŭ vrăjitorŭ și rĕmâĭ animalŭ."

Cetindŭ Selimŭ învĕțatulŭ acestea, Califulŭ s'a bucuratŭ fórte tare. Elŭ făcù pe învĕțatŭ sĕ jure că nu va descoperi nimărui secretulŭ acesta, apoi i-a dăruitŭ o haină frumósă și l'a lăsatŭ sĕ sĕ ducă. Ér, întorcêndu-se către vizirŭ, dise: „Am făcutŭ bunŭ têrgŭ, Mansorŭ! Câtŭ de tare mĕ bucurŭ, că mĕ voiu schimba într'unŭ animalŭ. Mâne diminéță sĕ vii la mine. Ne ducemŭ împreună pe câmpŭ, tragemŭ puținŭ din cutiuță pe nasŭ și

*) Din „Poveștĭ alese" de *Moșulŭ.*

administrației, finanțelorŭ, comunicațiunei etc. n'ar sci, séu n'ar voi a se înțelege cu poporulŭ în limba acestuia, faptulŭ acesta numai decâtŭ sĕ se arete auctorității superióre a respectivului de atâtea-orĭ, de câte-orĭ se întêmplă; sĕ se comunice mai departe aceste nelegiuirĭ ḑiarelorŭ nóstre, precum și comitetului electoralŭ centralŭ, pentru-că numai ținêndŭ cu rigóre și firmitate la respectarea drepturilorŭ nóstre putemŭ spera, ca acelea mai curêndŭ séu mai târḑiu într'adevĕrŭ sĕ fiă respectate. *L. C.*

CRONICA POLITICĂ.

— 30 Noem. (12 Decem).

— Am amintitŭ în numĕrulŭ de Duminecă alŭ fóiei nóstre, că în România a isbucnitŭ o **crisă ministerială**, din causa dimisionărei miniștrilorŭ: Lascar Catargiu, generalŭ Lahovary și C. Olănescu. In cursulŭ sĕptĕmânei acesteia generalulŭ *Florescu*, președintele consiliului de miniștri, și-a datŭ dimisiunea, ér Regele a însărcinatŭ cu formarea ministeriului pe d. Lascar Catargiu, șefulŭ partidei conservatóre. Acesta și formă ministerulŭ in modulŭ următorŭ: *Lascar Catargiu*, președintele consiliului și ministru de interne; *Alecsandru Lahovari*, ministru de esterne; generalŭ *George Manu*, ministru de agricultură, comerciu, domenii etc; generalŭ *Iacob Lahovari* ministru de rĕsboiu; *Alecsandru Stirbey* ministru de finance; *Constantinŭ Olănescu*, ministru alŭ lucrărilorŭ publice; *Tache Ionescu*, ministru de culte și instrucțiune publică; *Sturza-Scheianu*, ministru de justiției. Toțĭ miniștri au depusŭ jurămêntulŭ în mânile regelui. Camerile române au fostŭ amânate până în 7 Decemvre, pentru ca miniștri sĕ pótă esamina proiectele de legĭ prelucrate de predecesorii sĕi.

— Lunia trecută s'au începutŭ ședințele **dietei ungurescĭ**. Intr'una din aceste ședințe s'a desbătutŭ asupra **legii despre contingentulŭ recruțilorŭ** pentru anulŭ viitorŭ. Guvernulŭ și partida lui primesce acéstă lege; partida lui Apponyi n'o primesce decâtŭ în principiu; partida lui Ugron însĕ o primesce numai sub anumite condițiunĭ, și în fine „partida independentă și dela 48“, condusă de Irányi, o respinge cu desăvêrșire. — Cu ocasia desbaterii acestui proiectŭ, bĕtrânulŭ Irányi, a vorbitŭ despre *sinuciderile în armata comună*, despre carĭ a ḑisŭ, că suntŭ mai numĕróse decâtŭ la honveḑime. Causa o află vorbitorulŭ în aceea, că pe când la honveḑĭ este limba de comandă și de comunicație limba maghiară, și oficerii încă suntŭ Maghiari, carĭ simțescŭ totŭ așa ca și feciorii și tractéză cu ei, ca cu nisce conaționalĭ; pe atuncĭ la armata comună, oficerii de obiceiu vorbescŭ o limbă străină, suntŭ pătrunșĭ de sentimente străine, și privescŭ pe soldații ungurĭ, numai, ca pe nesce obiecte bune de-a fi dresate. Spiritulŭ de care suntŭ insuflațĭ honveḑii, ḑise Irányi, diferesce multŭ de celŭ alŭ armatei comune, căcĭ la honveḑĭ servescŭ bĕtrânii din 48 și 49, carĭ s'au luptatŭ pentru libertate și independența țĕrei, ér la armata comună suntŭ ómenĭ, carĭ au ereḑitŭ spiritulŭ dominantŭ înainte de 1848 și-lŭ propagă și aḑĭ, ceea ce nu se mai póte suferi. Irányi cerù dela ministrulŭ de honveḑĭ sĕ presenteze în fiă-care anŭ unŭ conspectŭ despre sinuciderile, ce se întêmplă în armata comună și la honveḑĭ.

Mai vehementŭ a fostŭ deputatulŭ Herman Otto, care a vorbitŭ cu multŭ focŭ împotriva instituțiunei militare. Elŭ ḑise, că e o minciună ideia, că libertatea, siguranța și desvoltarea unei țerĭ zace în militarismŭ. Herman Otto îșĭ permise a ḑice, că elŭ încrede patria și „națiunea“ numai *unei armate naționale*, dér nicĭ decât *unei afacerĭ comune*, unei ipocrisii urieșe, care aḑĭ a dat 100,000 galbenĭ honveḑilorŭ dela 48, ér mâne a datŭ *numele de Ielacicĭ unui regimentŭ din țeră.* Herman Otto a încheiatŭ ḑicêndŭ, că nu se încrede în armata comună.

A mai vorbitŭ și deputatulŭ Ugron propunêndŭ sĕ se desființeze *consiliile de onóre ale oficerilorŭ*, sĕ se casseze *pedépsa legării de stêlpŭ;* sĕ fiă *mai bună alimentarea* armatei; și *recruții sĕ fiă jurațĭ pe constituțiune.*

Vorbindŭ apoi ministrulŭ Fejérváry, a combătutŭ energicŭ pe oratorii de mai susŭ și respingindu-se tóte propunerile de conclusŭ, proiectulŭ a fostŭ primitŭ.

Cestiunĭ de viéță.

II.

Sĕ nu așteptămŭ, ca poporulŭ sĕ îmbrățișeze de-odată și din propriulŭ sĕu indemnŭ economia rațională, industria de casă și prin urmare și comerciulŭ; acésta nu se va puté nicĭ odată. Ii trebue conducĕtorĭ, îi trebue esemple, și încă nu unulŭ orĭ douĕ, ci sute și mii. Și chiar mii de conducĕtorĭ și esemple sĕ fiă, deodată momentanŭ, cu poporulŭ totŭ nu vei face nimicŭ; ci numai cu timpulŭ și pe lângă multă stăruință. Unde suntŭ însĕ astfeliu de conducĕtorĭ și cine suntŭ aceia? Totŭ omulŭ inteligentŭ, și în prima liniă preoții, învĕțătorii și alțĭ cărturarĭ, carĭ trăescŭ în atingere nemijlocită cu poporulŭ și în acelașŭ modŭ, ca și poporulŭ. Dar pentru ca sĕ pótă fi cineva conducĕtorŭ în economia rațională, trebue sĕ o pricépă și sĕ se deprindă însu-șĭ. Nu e deajunsŭ sĕ sci într'o anumită direcțiă multă carte, ci trebue sĕ sci economia rațională. Spre a-o sci acésta trebue mai întêiu studiu teoreticŭ și apoi deprindere practică. Durere, că cei mai chiămațĭ ai noștri suntŭ până acum pe un gradŭ tare modestŭ în privința acestorŭ cunoscințe! Și ce e causa? — Nepăsarea! Suntŭ mulțĭ și încă fórte mulțĭ, carĭ în viéța lorŭ nu cetescŭ nimica, alții abia cetescŭ vre-unŭ ḑiarŭ și altceva mai nimicŭ, ci critică mereu la timpurĭ, că suntŭ rele, că locurile suntŭ neproductive, că dotațiunile le suntŭ necorĕspunḑĕtóre și altele. Décă i-ar auḑi unŭ Șvabŭ din Germunia și ar sci totodată, câtŭ teritoriu au sub mâna lorŭ, s'ar îndoi, că suntŭ Europenĭ, ci i-ar veni a crede, că acum au sositŭ dela Zulukaferĭ.

Astfeliu nu merge, porumbulŭ nu sbóră friptŭ în gură. Póte scrie lumea câtŭ îi place, că pe astfelŭ de ómenĭ nu-i scóte din nepăsarea lorŭ. Este însĕ un mijlocŭ, prin care și aceștia s'ar puté face sĕ fiă răpițĭ cu curentulŭ, și acesta este: *Asociarea.* Individĭ singuraticĭ de vorŭ fi orĭ câtŭ de zeloșĭ și de pricepuțĭ, nu vorŭ avé nicĭ unŭ resultatŭ; décă însĕ ne vomŭ asocia séu ne vom ŭunì în reuniunĭ, puterile ni-se vorŭ potența.

Décă însĕ se va pune în fruntea lucrului unŭ omŭ necunoscutŭ, fără autoritate, nu-lŭ urméză nimenĭ. Er de se va pune unŭ bărbatŭ cu vaḑă, unŭ bărbatŭ cunoscutŭ, chiar décă în direcția, ce-o urmăresce, nu este omŭ de specialitate, numai energiă sĕ fiă, în scurtă vreme va dobêndi resultate uimitóre.

Ca sĕ înființămŭ o reuniune curatŭ agronomică și pentru toțĭ Românii din țéră, ar fi greu în ḑiua de astăḑĭ și póte nicĭ nu ni s'ar permite. Dér avemŭ Asociațiunea transilvană, alŭ căreia scopŭ este și desvoltarea economică a poporului nostru. Sĕ punemŭ decĭ mai mare pondŭ pe partea economică a scopurilorŭ Asociațiunei nóstre transilvane. La ședințele sale generale, precum și la ale despărțĕmintelorŭ sĕ se țină disertațiunĭ, prelegerĭ teoretice și practice, precum și espozițiunĭ. Sĕ-șĭ aibă agenții sĕi, carĭ sĕ propage pretutindenea scopurile Asociațiunei și acéstă sarcină ar trebui sĕ șĭ-o ia asupră-șĭ orĭ-ce Românŭ. Sĕ stăruiască pe lângă comunele politice orĭ bisericescĭ, ca în fiă-care comună sĕ fiă unŭ teritoriu separatŭ comunalŭ orĭ bisericescŭ, unde cu copii de scólă și cu poporulŭ sĕ se țină prelegerĭ practice de grădinăritŭ, pomologiă și altele. Sĕ stăruiéscă preotulŭ și învĕțătorulŭ, ca poporulŭ Duminecile și sĕrbătorile, în locŭ de ale petrece în crîșmă, véra sĕ le petrécă în acelŭ locŭ de praxă, ér iérna în scólă, orĭ în altŭ locŭ acomodatŭ, instruindu-se unii pe alții în felurite industrii.

Tóte acestea nu suntŭ lucrurĭ peste fire, numai stăruință sĕ fiă. Cu ocasiunea sinódelorŭ protopopescĭ, mai cu sémă unde e datină sĕ convină și laicĭ, la ocasiunile binevenite, sub conducerea protopopului, se póte discuta în cestiunea acésta, ér resultatele se potŭ face cunoscute, pe calea publicității, ca și alții sĕ se îndemne. Tóte acestea nu suntŭ fantasii, nicĭ nĕsdrăvănii; sĕ se prebeze și peste 20 de anĭ sigurŭ vomŭ fi departe, fórte departe, ér peste 50 de anĭ, modulŭ nostru de viéță de acum, li-se va păré fiilorŭ și nepoțilorŭ noștri o fabulă.

X.

SCIRILE ḐILEI.

— 30 Noem. (12 Decem.)

Adunarea generală a Ligei. Secțiunea centrală din Bucurescĭ a Ligei pentru unitatea culturală a Românilorŭ și-a ținutŭ în 24 Noemvre v. c. adunarea generală de tómnă. Adunarea era numĕrósă și presidată de d-lŭ *V. Maniu*, președintele comitetului esecutivŭ alŭ Ligei centrale. Raportulŭ despre activitatea Ligei fù cetitŭ de d-lŭ *I. Lupulescu* secretarulŭ secțiunei centrale. Raportulŭ, în care se spunea punctŭ de punctŭ tóte succesele obținute, a fostŭ furtunosŭ aplaudatŭ. Celŭ mai mare resultatŭ de până acum alŭ Ligei, este solidaritatea națională a Românismului. Raportulŭ se sfîrși cu cuvintele: *stăruință în muncă, credință în isbândă*; va fi tipăritŭ și tradusŭ și în alte limbĭ și se va rĕspândi în tótă Europa. D-lŭ casierŭ *Gr. T. Brătianu* în mijloculŭ celei mai marĭ liniștĭ, a espusŭ starea financiară a Ligei, o espunere de mai bine de douĕ óre, acoperită cu tunete de aplause din partea întregei adunărĭ. D-nii censorĭ *S. Perietiénu Buzĕu* și *I. Bianu* și-au depusŭ raportulŭ despre corecta administrare a fondurilorŭ Ligei. D-lŭ I. R. Goga mul-

---

pândimŭ, ce sĕ vorbesce prin aerŭ, prin apă, prin pădure și pe câmpŭ.“

Abia sĕ îmbrăcase și abia dejunase Califulŭ Chasidŭ a doua ḑi, când sĕ și ivì marele vizirŭ, ca sĕ-lŭ însoțéscă la preumblare, după cum îi se poruncise. Califulŭ îșĭ puse cutiuța cu prafulŭ fermecătorŭ la brâu și după-ce poruncì suitei sale sĕ rĕmână îndĕrĕtŭ, plecà la drumŭ singurŭ numai cu vizirulŭ.

Trecură mai ântêiu prin întinsele grădinĭ ale vezirului, aleșuiră însĕ înzadarŭ după vre-o ființă viețuitóre, la care sĕ-șĭ încerce fapta lorŭ măéstră. Vezirulŭ propuse în fine sĕ mérgă mai departe către unŭ lacŭ unde elŭ vĕḑuse adeseorĭ, multe animale mai alesŭ cocostârcĭ, carĭ prin înfățișarea lorŭ măiestósă și prin croncănitulŭ lorŭ, îi atraseră luarea aminte.

Califulŭ se învoì și elŭ. Merseră spre lacŭ. Acolo vĕḑură unŭ cocostârcŭ, care se preumbla seriosŭ încóce și încolo și căuta bróscе. Când și când ridica capulŭ și croncănia din ciocŭ. Totodată vĕḑură susŭ în aerŭ altŭ cocostârcŭ, care nu peste multŭ sĕ lăsà josŭ, totŭ în partea aceea.

— „Mĕ rĕmășescŭ pe barba mea, mărite stăpâne,“ ḑise marele vezirŭ, că aceștĭ doi cătărigarĭ vorbescŭ acum frumóse lucrurĭ împreună. Cum ar fi, când ne-amŭ schimba în cocostârcĭ?“

— „Bine ḑicĭ,“ rĕspunse Califulŭ. „Dér staĭ sĕ mai vedemŭ odată, cum ne schimbămŭ éră în ómenĭ? Așa e! Sĕ ne plecămŭ de trei orĭ spre rĕsăritŭ și sĕ ḑicemŭ *„mutabor“* și tu érășĭ eștĭ vezirŭ și eu Califŭ. Pentru numele lui Dumneḑeu însĕ, nu este iertatŭ sĕ rîdemŭ, căcĭ atuncĭ suntemŭ perduțĭ!“

Pe când vorbia Califulŭ astfelŭ, alŭ doilea cocostârcŭ undula linŭ d'asupra capului sĕu și încetŭ sĕ slobodì la pămêntŭ. Califulŭ scóse iute cutiuța dela brêu, trase o prisă bunișóră, o întinse vezirului, care încă trase una și strigară amêndoi: „mutabor.“

In minutulŭ acesta piciórele li-se sbârcescŭ, sĕ facŭ subțirĭ și roșii, călțunii cei galbenĭ și frumoșĭ ai Califului și ai soțului sĕu se prefăcură în picióre neproporționate de cocostârcŭ, mânile se prefăcură aripĭ, grumaḑii se întinseră de unŭ cotŭ, barba se făcù nevĕḑută și corpurile li-se acoperiră cu pene moi.

— „Avețĭ frumosŭ ciocŭ, domnule mare vezirŭ“, ḑise Califulŭ, după-ce se mirase mai multŭ timpŭ. „Pe barba profetului! așa ceva n'am vĕḑutŭ în viéța mea.“

— „Mulțumescŭ din adêncul inimei,“ rĕspunse marele vezirŭ, făcêndŭ o închinăciune, „însĕ décă este iertatŭ sĕ îndrăsnescŭ și eu, așĭ ḑice că Maiestatea Vóstră arătațĭ ca cocostârcŭ mai frumosŭ, decâtŭ ca Califŭ. Dér, poftițĭ, mĕ rogŭ, sĕ ascultămŭ pe cameraḑii noștri de colo și sĕ ne convingemŭ, décă înțelegemŭ într'adevĕrŭ limba cocostârcilorŭ!“

Intr'aceea cocostârculŭ alŭ doilea sĕ scoborîse pe pămêntŭ. Elŭ îșĭ curățì cu ciocŭlŭ piciórele, îșĭ tocmì penele și sĕ duse dreptŭ la celălaltŭ cocostârcŭ. Cocostârcii cei noi sĕ grăbiră în apropierea lorŭ, și spre mirarea lorŭ, auḑiră următórea convorbire:

„Bună diminéța,“ dómnă cocostârcóică, așa de diminéță eștĭ pe livadă?“

— „Mulțamŭ dumitale, iubită cătărigoicuță! Mĭ am făcutŭ unŭ micŭ dejunŭ. Poftescĭ ceva din elŭ: nițică șopêrlă, séu unŭ piciorușŭ delicatŭ de bróscă?“

— „Mulțamŭ, mulțamŭ! Astăḑĭ n'am nicĭ o poftă. Apoi cu totulŭ pentru altceva viu pe livadă. Tatălŭ meu are astăḑĭ óspețĭ, înaintea cărora trebue sĕ jocŭ, și aicĭ vréu sĕ mĕ deprindŭ puținŭ în liniște.“

Totodată tînĕra cocostârcióică pășì peste livadă făcêndŭ felurite mișcărĭ. Califulŭ și Mansorŭ se uitară cu mirare la ea. Când însĕ ea stĕtù într'unŭ piciorŭ, ceva plecată înainte și-șĭ întindea întrecută grumaḑii cei lungĭ și și-i trăgea érășĭ ca într'unŭ șirubŭ, bătêndŭ ciudatŭ din aripĭ, atuncĭ cei doi nu se mai putură ține. Năpădiră într'unŭ hohotŭ, din care nu se puteau opri și care era însoțitŭ de croncănitulŭ ciocurilorŭ lorŭ. Abia târḑiu se putură reculege. Mai întêiu se desmeteci Califulŭ. „Asta a fostŭ bună glumă,“ ḑise elŭ, „plătesce mare lucru!“ Pagubă, că animalele próste s'au spăriatŭ de rîsulŭ meu, altfelŭ de bună-sémă ar fi și cântatŭ!“

— „Dér“, ḑise acum marele vezirŭ, „rîsulŭ în timpulŭ schimbării, ne este opritŭ. Stăpâne, ce se va întêmpla cu noi?“

„Ei! Mecca și Medina! strigà acum Califulŭ. „Ar fi próstă glumă, décă a

ţumesce pentru patriotica conducere a Ligei. D-lŭ I. Mihalcea apeléză la tótă suflarea românéscă şi în deosebĭ la bunulŭ simţŭ alŭ Românilorŭ ardelenĭ din Bucurescĭ, ca sĕ se înscrie în Ligă. D-lŭ Mehedinţĭ propune o telegramă de mulţumire şi recunoscinţă d-lorŭ Bonghi, Imbriani şi Menotti Garibaldi pentru sprijinulŭ mare ce l'au datŭ Românilorŭ la congresulŭ de pace din Roma. Propunerea fù primită cu însufleţite aplause. După ce au mai vorbitŭ încă mulţĭ alţii, în aplausele călduróse ale mulţimei, preşedintele ridică şedinţa. — Acésta fù una dintre cele mai frumóse adunărĭ ale Ligei, în care s'a pecetluitŭ lucrarea începută prin seriositate, demnitate şi patriotismŭ caldŭ.

⁂

Liga pentru unitatea culturală a Românilorŭ — *Secţiunea Oltŭ*, va da la 30 Noemvre c. unŭ balŭ în folosulŭ ei, la care va fi representată Secţiunea centrală, precum şi societăţile universitare „Unirea" şi „Tinerimea română" din Bucurescĭ prin 16 studenţĭ. Sâmbătă la órele 2 d. a. studenţiĭ din Bucurescĭ vorŭ sosi la gara din Slatina, unde vorŭ fi primiţĭ de comitetulŭ secţiunei şi de cetăţenĭ slătinenĭ. Musica militară a regimentului de Oltŭ va cânta la sosirea trenului în gară. După salutarea de bună sosire, studenţiĭ vorŭ fi conduşĭ în oraşŭ. La órele 9 séra se va începe balulŭ. A doua ḑi, Duminecă, se va face inaugurarea cabinetului de lectură a secţiunei Oltŭ. Mésă comună. Escursiunĭ: la monumentalulŭ podŭ peste Oltŭ, unde studenţiĭ vorŭ fi fotografaţĭ, spre a avé o plăcută suvenire dela Slatina, apoi visitarea gimnasiului, a şcólelorŭ primare şi *a şcólei de agricultură* dela *Strihareţŭ*, lângă Slatina. Pentru comitetulŭ arangiatorŭ: Simeonŭ Crainicŭ, preşedinte; I. Moisilŭ, secretar:

⁂

Inaugurarea capelei române din Parisŭ, după cum anunţă ḑiarele francese, e fixată pe 1 Ianuarie 1892. Serbarea acésta se va face cu mare pompă. Invitaţiunĭ vorŭ fi adresate preşedintelui republicei francese, corpului diplomaticŭ şi pressei. Aceste ḑiare adaugă, că restauraţiunea acestui monumentŭ a costatŭ 500,000 francĭ.

⁂

Inchiderea şcólelorŭ în Budapesta. Se scrie din Budapesta, că la propunerea oficiului orăşenescŭ, primarulŭ capitalei, Kamermayer a datŭ ordinŭ, ca din 10 Decemvre începêndŭ şi până în 6 Ianuarie, sĕ se închidă tóte institutele de învĕţĕmêntŭ şi de crescere aflătóre pe teritoriulŭ capitalei. Dispositiunea acésta s'a luatŭ din motivulŭ, că între băeţii de şcólă bântue morburĭ contagióse. Din raporturile capitalei Budapesta apare, că din 12 Noemvre până în 3 Decemvre a. c. s'au bolnăvitŭ de difterită 203 băeţĭ, dintre carĭ 74 au muritŭ, ér alţĭ 319 s'au bolnăvitŭ de alte bóle contagióse, murindŭ dintre ei 21.

⁂

Din Tărlungenĭ. (Săcele) primimŭ o plângere la adresa învĕţătorului Nicolau Comşa, despre care ni-se scrie, că ar avé patima curiósă de a chinui pe bieţiĭ şcolarĭ cu propunerea prea încordată a limbei maghiare. Ni-se mai scrie, că elŭ pentru a adeveri primirea repartiţiei învĕţătorescĭ, le dă ómenilorŭ chitanţe scrise în limba maghiară. — Ce ḑice la asta d-lŭ învĕţătorŭ Comşa şi ce ḑice poporulŭ, care-lŭ susţine pe d-sa?

⁂

Impăcare între Cehii tinerĭ şi Cehii bĕtrânĭ. Ḑiarulŭ „Politik" din Praga, organulŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ, a publicatŭ în ḑilele din urmă mai mulţĭ articolĭ ai unui Cehŭ bĕtrânŭ, în care între altele vorbesce şi despre o unire a Cehilorŭ tinerĭ cu Cehii bĕtrânĭ în contra copleşirei Nemţilorŭ. Organulŭ Cehilorŭ tinerĭ „Narodni Listy", rĕspunde într'unŭ articolŭ, că Cehii tinerĭ suntŭ gata, ca sĕ priméscă unirea cu condiţiune însĕ, ca deputaţii Cehilorŭ bĕtrânĭ din dieta boemă sĕ-şĭ depună mandatele lorŭ.

⁂

Limba rusésca în armata nóstră. Cetimŭ în „Magyar Hirlap" interesanta scire, că ministrulŭ de honvedĭ br. Fejervary a adresatŭ o circulară către comanda glótelorŭ din *Croaţia-Slavonia*, în care este provocată sĕ formuleze o listă a tuturorŭ glotaşilorŭ, carĭ *vorbescŭ limba rusésca*.

⁂

Cartea poporului. D-lŭ *Nicolau Anca*, faurŭ în comuna Chişfalĕu, a cetitŭ „Cartea poporului" de d-lŭ Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ. D sa a rĕmasŭ fórte mulţumitŭ cu cuprinsulŭ acestei cărţĭ şi ḑice, că e vrednică nu 75 cr., ci 7 fl. 50 cr. O recomandămŭ cu tótă căldura măestrilorŭ românĭ, fiindŭ-că în acéstă carte suntŭ multe învĕţăturĭ bune nu numai pentru orĭ care Românŭ, ci şi în specială pentru măestrii noştri.

⁂

Ex-împĕratulŭ Don Pedro alŭ Brasiliei a reposatŭ în etate de 66 de anĭ. Ceremonia înmormêntărei a fostŭ fórte imposantă. O mare mulţime de ómenĭ a fostŭ de faţă. Şepte regimente de infanteria, unŭ regimentŭ de cuiraserĭ şi o baterie de artileriă au făcutŭ onorurile militare. La înmormêntare au asistatŭ representanţiĭ preşedintelui republicei francese Carnot, ministriĭ, birourile camerei, corpulŭ diplamaticŭ şi demnitariĭ brasilienĭ. După ceremonia religiósă, corpulŭ a fostŭ transportatŭ la gară unde trupele au defilatŭ înaitea carului funebru. Apoi cosciugulŭ a fostŭ pusŭ într'unŭ vagonŭ transformatŭ întro capelă; elŭ va fi transportatŭ la Lissabona. însoţitŭ de membrii familiei imperiale.

⁂

Unŭ ḑiaristŭ espulsatŭ. Din Sofia se telegrafiază: Corespondentulŭ „Agenţiei Havas", Chadourne acusatŭ, că rĕspândesce scirĭ false în străinătate asupra principelui Ferdinand şi a guvernului sĕu, a fostŭ espulsatŭ din Bulgaria. „Agenţia Havas" anunţă că ministrulŭ francesŭ de esterne, Ribot, a datŭ ordinŭ agentului diplomaticŭ francesŭ din Sofia, ca sĕ protesteze în contra espulsărei corespondentului Chadourne.

⁂

Tinerimea croată, a trimisŭ în ḑilele aceste o mare deputaţiune la Diacovar sĕ se închine episcopului Strossmayer şi sĕ-lŭ róge sĕ priméscă a fi naşulŭ noului palatŭ alŭ academiei croate din Zagrabia, care se va înaugura în curêndŭ cu mare solemnitate. Cu acestŭ prilejŭ deputaţiunea tinerimei şi-a esprimatŭ dorinţa, ca episcopulŭ Strossmayer sĕ intervină pe lângă papa pentru introducerea limbei slavone în biserică, în loculŭ celei latine.

⁂

Prietenia între unŭ şerpe şi unŭ copilŭ. O întêmplare fórte curiósă ne împărtăşesce d-lŭ preotŭ Nicolau Lupanŭ din Chiuzbaia. D-sa ne spune, că în decursulŭ verei, nisce tinerĭ ţĕranĭ românĭ, ce locuiau pe „Valea-roşiă" de pe teritoriulŭ Baiei marĭ, aveau obiceiulŭ de-a merge în decursulŭ ḑilei la lucru la câmpŭ, ér pe unŭ copilŭ alŭ lorŭ, în vêrstă de doi anĭ şi jumĕtate, îlŭ lăsau închisŭ în casă, punêndu-i josŭ câte-unŭ blidŭţŭ cu lapte pentru ca sĕ se hrănéscă în decursulŭ ḑilei. Dela o vreme însĕ mama băetului băgă de sémă, că copilulŭ ei totŭ flămêndŭ rĕmâne, măcarcă blidulŭ cu laptele tot-déuna îlŭ găsia golŭ, când se întorcea acasă. Vrêndŭ sĕ afle causa, mama pândi odată prin ferésträ şi vĕḑŭ eşindŭ de sub masă unŭ şerpe mare, care se duse la blidulŭ cu laptele şi începŭ sĕ mănânce împreună cu copilulŭ. Mama vĕḑŭ pe copilŭ lovindŭ şerpele cu linguriţa peste capŭ şi ḑicêndu-i: „Papă şi miedulŭ, nu numai laptele". Şerpele iritatŭ se întórse către copilŭ, îşĭ scóse limbile şi începŭ a sîsâi, dér nu l'a muşcatŭ. In urma acésta părinţii înspăimêntaţĭ părăsiră locuinţa aceea, mutându-se într'altŭ locŭ.

Speculă miserabilă. Din Timişóra se scrie, că ḑilele trecute poliţia a pusŭ mâna pe o femeiă, care făcea speculă miserabilă şi pĕcătósă, prin aceea, că înşela fete tinere nevinovate şi le espunea apoi prostituţiunei. O copilă de 15 anĭ din Aradulŭ nou însĕ, cu numele Morschl Erzsi, i-a demascatŭ pĕcătósa speculă. Ea observândŭ, ce intenţiunĭ are femeia Pokorny Rosa, într'unŭ momentŭ potrivitŭ a fugitŭ la poliţiă şi a descoperitŭ fapta. Poliţia a pusŭ mâna pe femeiă şi a închis'o.

⁂

Esplosiune. Din Bologna se telegrafiéză: în Marano a esplodatŭ o fabrică de iarbă de puşcă. Patru persóne au fostŭ ucise, trei greu rănite, ér o mulţime de ómenĭ uşorŭ rănițĭ.

⁂

Cununia d-lui *Iuliu I. Roşca* cu d-ra *Elena A. Zănescu* va avé locŭ mâne diminéţă la ḑece óre în biserica Sf. Nicolae din locŭ. — D-lŭ *Corneliu I. Secoşianu* şi d-ra *Eufrosina I. Gâmulea* se vorŭ cununa Dumineca în 1 Decemvre v. la 7 óre d. am. în Brăila.

— Sĕ fiă într'unŭ césŭ cu norocŭ!

⁂

Concertŭ. D-lŭ *B. Papazoviciu* din Brăila va da Sâmbăta viitóre unŭ concertŭ în sala Redutei orăşenescĭ din locŭ. Venitulŭ concertului ni-se spune, că va fi destinatŭ pentru ajutorarea studenţilorŭ săracĭ dela şcólele din locŭ, fără deosebire de naţionalitate.

⁂

Musica regimentului 32 de infanteriă, va da un concert, mâne séră în sala hotelului Central Nr. 1. Inceputul la $7\frac{1}{2}$ óre. Preţulŭ de intrare 30 cr. Programulŭ e următorulŭ: 1. Fr. Erkl: Ouvertură la opera „Hunyadi Laszló". 2. P. Mascagni: Introducere şi Siciliana din opera „Cavalleria Rusticana". 3. Millöker: Vals din opereta „Der arme Ionathan". 4. Balfé: Duett din opera „Die Zigeunerin". 5. Schreiner: Fantasiă din opera lui Bizet „Carmen". 6. Langey: a) Serenadă mexicană, b) Träumerei aus den Kinderscenen. 7. Kemzak: „Prager Stammblätter, potpouri.— 8. Ivanovicĭ: „Meteor" Vals. 9. Robandi: „Alla stella confidente" romanţă, solo pentru trâmbiţă. 10. I. Bayer: Potpouri din baletulŭ „Puppenfée."

Necrologŭ. *Eugenia Dobrinu*, în etate abia de 6 lunĭ a rĕposatŭ Vinerĭ în 4 Noemvre v. la 10 óre séra în Voila. O deplângŭ înfrânţiĭ părinţĭ Georgiu şi Maria Dobrinŭ, apoi Aurelia, Aureliu, Corneliu şi Virgiliu, ca soră şi fraţĭ.

Sĕlăşluéscă între cei blânḑĭ!

---

trebui sĕ rĕmânemŭ cocostârcĭ! Adu-ţĭ aminte de cuvêntulŭ acela prostŭ, eu l'am uitatŭ de totŭ."

— „De trei-orĭ sĕ ne închinămŭ spre resăritŭ," ḑise vezirulŭ şi sĕ ḑicemŭ... ei, dér cum?.... Stai: mu—mu—mu; ba nu, nu-i aşa."

Şi se întórseră spre rĕsăritŭ, se închinară neîntreruptŭ, încâtŭ mai că atingeau pămêntulŭ cu ciocurile. Dér, vai, cuvêntulŭ fermecătorŭ le eşise din minte, şi orĭ de câte-orĭ sĕ pleca Califulŭ, şi orĭ de câte-orĭ vezirulŭ striga cu dorŭ mu—mu—, orĭ ce amintire de cuvêntŭ dispăruse şi bietulŭ Chasidŭ cu vezirulŭ sĕŭ erau şi rĕmaseră cocostârcĭ.

Fermecaţii umblau supĕraţĭ pe câmpurĭ şi nu sciau de locŭ, ce sĕ încépă în nenorocirea lorŭ. Din pielea de cocostârcŭ nu puteau eşi, sĕ se întórcă în cetate éră nu puteau, ca sĕ spună că suntŭ ei. „Cine mĭ-ar crede," strigă cocostârculŭ Califŭ „că, în figura asta, sunt eu, Califulŭ? Şi chiar de ar crede, ei nu vorŭ voi sĕ aibă unŭ cocostârcŭ de Califŭ."

Astfelŭ se târîră mai multe ḑile încóce şi încolo şi se nutriră nĕcăjiţĭ cu fructe de câmpŭ, pe carĭ însĕ, cu ciocurile cele lungĭ, nu le puteau mânca. De şopârle şi brósce nu mai aveau poftă. Singura lorŭ plăcere în starea asta era, că potŭ sbura. Astfelŭ sburară mai deşi pe coperişele din Bagdadŭ, ca sĕ vĕdă, ce se întêmplă acolo.

In ḑilele cele dintâiu observară pe strade o jale şi nelinişte mare. Cam a patra ḑi însĕ, după ce fură fărmecaţĭ, aflându-se ei pe palatulŭ Califului, vĕḑură josŭ pe strade o procesiune pompósă. Sunau tobe şi trimbiţe, unŭ omŭ îmbrăcatŭ într'o manta roşiă, cusută cu aurŭ, călăria pe unŭ calŭ împodobitŭ, încunjuratŭ de servitorĭ, în haine strălucitóre. Jumĕtate Bagdadulŭ săria după elŭ. toţĭ strigau: „Trăiască Mizra, Domnitorulŭ din Bagdadŭ."

Atuncĭ cei doi cocostârcĭ de pe coperişulŭ palatului se uitară unulŭ la altulŭ şi Califulŭ Chasidŭ ḑise: „Dai tu cu socotélă, mare vezirŭ, de ce suntŭ fermecatŭ? Mizra acesta este fiulŭ duşmanului meu de mórte, alŭ puternicului vrăjitorŭ Caşnurŭ, care într'unŭ césŭ rĕu a juratŭ sĕ-şĭ rĕsbune asupra mea. Cu tóte astea, nu-mĭ pierdŭ speranţa. Vino cu mine, scumpule soţŭ de nenorocire, sĕ călĕtorimŭ la mormêntulŭ profetului; cine scie, póte că la loculŭ sfântŭ se va desface farmeculŭ".

Şi s'au ridicatŭ de pe coperişulŭ palatului şi au sburatŭ în partea spre Medina.

Ei, dér pentru o călĕtoriă aşa îndelungată nu prea mergea cu sburatulŭ. Nu erau deprinşĭ de ajunsŭ. Califulŭ, ce e dreptŭ, sbura înainte, dér credinciosulŭ Mansorŭ găfăia din dĕrĕtŭ şi striga: „O, stăpâne, îndată nu mai potŭ sbura. Domniata sborĭ prea iute. Acum e şi séră, bine am face sĕ căutămŭ unŭ adăpostŭ pentru nópte".

Chasidŭ se înduplecă la rugămintile şerbului sĕu şi fiind-că în vale josŭ zări o ruină, care se părea, că le va púté da adăpostŭ, sburară către ea. Clădirea părea a fi fostŭ odinioră palatŭ. De sub ruine se ridicau sale frumóse. Mai multe odăi, încă binişorŭ conservate, erau mărturii, câtŭ de pompóse a trebuitŭ sĕ fiă odată casa acésta. Chasidŭ şi soţulŭ sĕu se preumblară prin ambiturĭ sĕ-şĭ găséscă unŭ locşorŭ uscatŭ. De-odată cocostârculŭ Mansor stete loculuĭ. „Dómne şi Stăpâne!" şopti elŭ încetŭ, „numai de n'ar fi nebunia pentru unŭ mare vizirŭ, şi şi mai mare pentru unŭ cocostârcŭ, sĕ se témă de nălucĭ. Nu sciu cum, dér pare că-mĭ furnică totŭ trupulŭ, pentru că aicĭ în apropiare am auḑitŭ cum se cade gemêndŭ şi suspinândŭ." Califulŭ încă stete'n locŭ, şi auḑi unŭ omŭ plângêndŭ încetŭ. Plinŭ de curiositate voia sĕ se ducă în direcţia de unde veniau tânguirile, vizirulŭ însĕ îlŭ apucă cu ciocului de aripĭ şi îlŭ rugă fierbinte sĕ nu se mai arunce în primejdii nouĕ şi necunoscute. Dér înzadarŭ. Califulŭ, căruia şi sub aripa de cocostârcŭ îĭ bătea o inimă vitéză se smâncí dela elŭ, fără a mai băga în sémă, că iau rĕmasŭ câteva pene în ciocului vizirului. Printr'unŭ coridorŭ întunecosŭ ajunse în curêndŭ la o uşă, ce se părea numai aninată; îndĕrĕtulŭ ei auḑi suspinurĭ clare, între ele vaete slabe. Cu ciocului împinse uşa, stete însĕ surprinsŭ, pe pragŭ. In odaia ruinată, luminată sĕrăcăciosŭ numai printr'o ferestruică mică cu gratii, vĕḑŭ pe pămêntŭ şeḑêndŭ o buhă mare de nópte. Lacrimĭ ca bobulŭ îĭ curgeau din ochii

Declaraţiunea noului guvernŭ românŭ la cameră.

Crisa ministerială, care a duratŭ tótă septemâna acésta în România, s'a sfîrşitŭ. Ministerulŭ, constituindu-se a datŭ camerei următórea declaraţiune:

Domnilorŭ deputaţĭ!

Chemaţĭ la guvernŭ în urma demisiuniĭ ministerului precedentŭ prin încrederea Majestăţiĭ Sale Regelui, voimŭ a continua opera de reforme înţelepte începute în cei din urmă anĭ.

Ideile nóstre suntŭ cunoscute. Conservatismulŭ nostru moderatŭ şi sentimentele nóstre liberale potŭ da satisfacere orĭ-cărorŭ aspiraţiunĭ moderne.

Aceste opiniunĭ fiindŭ ale majorităţilorŭ parlamentare actuale, credemŭ, că suntemŭ representaţiunea lorŭ fidelă la guvernŭ.

Unitatea de vederĭ şi de direcţiune va face şi mai spornică şi mai folositóre activitatea nóstră, şi prin concursulŭ d-vóstră luminatŭ şi puternicŭ vomŭ puté aduce la unŭ bunŭ sfêrşitŭ opera ce amŭ începutŭ.

Facemŭ dér unŭ căldurosŭ apelŭ la spiritulŭ d-vóstră de concordiă şi de patrioţĭ cu desinteresare pentru ca toţĭ împreună sĕ ne consacrămŭ acestei înalte datoriĭ.

Semnaţĭ:

Lascar Catargiu, ministru de interne şi preşedinte alŭ consiliului. *Generalŭ G. Manu*, ministru de domeniĭ. *Al. Lahovari*, ministru de esterne. *Al. Ştirbey*, ministru de finance; *C. Olănescu*, ministru de lucrărĭ publice; *Generalŭ I. Lahovari*, ministru de resbelŭ; *D. Sturdza Scheianu*, ministru de justiţiă; *Tache Ionescu*, ministru de instrucţiă şi culte.

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

Dela Nirŭ (comit. Sabolciu), 8 Nov. v. 1891.

Stim. D-le Redactorŭ! Nu potŭ rĕmăné nepĕtrunsŭ la inima mea românéscă, orĭ de câte-orĭ mi-se dă ocasiunea fericită de-a vedé cum némulŭ românescŭ, deşi strivitŭ de vitrega sórte, ce i-a croit'o stăpânirea ungurécă, îşĭ dă şi ultimulŭ denarŭ, décă este vorba de şcólă şi biserică, numai sĕ nu fi fostŭ amăgitŭ de conducĕtorii sĕi.

Işĭ dă ḑĕu şi ultimulŭ denarŭ, şi-lŭ dă cu dragŭ, pentru-că vede şi scie prea bine, că din multele sale contribuirĭ, ce 'i se cerŭ, numai ceea ce contribue spre aceste două scopurĭ mĕreţe, pentru şcólă şi biserică, se întórce curatŭ numai pentru binele şi folosulŭ sĕu, pe cândŭ tóte celelalte contribuirĭ mai multŭ orĭ mai puţinŭ, trecŭ în busunarulŭ unorŭ străinĭ, dela carĭ nu are nicĭ unŭ folosŭ, ci numai suferinţe.

La scrierea acestorŭ şirurĭ m'a îndemnatŭ o mică serbare, ce s'a petrecutŭ în ḑiua de 8 Noemvre v. c. în comuna românéscă Nirŭ-Adonŭ, alŭ căreia poporŭ românŭ este rănitŭ pănă în sufletŭ de nedreptăţile, ce 'i se facŭ.

Serbarea consta în sânţirea a două clopote nouĕ, cumpĕrate de unŭ poporénŭ credinciosŭ cu numele *Mihaiu Lazurŭ* şi soţia sa *Maria Vaşŭ*, fiindcă unulŭ dintre clopotele cele vechĭ s'a crepatŭ, ér cele rĕmase suntŭ fórte micĭ şi sunetulŭ lorŭ nu străbate aşa departe, ca sĕ audă fiă-care poporénŭ credinciosŭ, fiindŭ-că Niru-Adonulŭ e o comună fórte mare. De aceea d-lŭ preotŭ localŭ a provocatŭ totŭ poporulŭ, ca sĕ se înţelégă sĕ cumpere unŭ clopotŭ nou la sânta biserică. Dér susŭ ḑisulŭ poporénŭ credinciosŭ, carele e tot-odată şi curatorŭ primarŭ, a ḑisŭ, că elŭ singurŭ va cumpĕra pe séma bisericei 2 clopote şi şi-a şi ţinutŭ cuvêntulŭ bravulŭ Românŭ, cumpĕrândŭ două clopote marĭ în preţŭ de 500—600 fl. pentru care faptă acestŭ bărbatŭ bravŭ merită tótă stima poporenilorŭ.

La sânţire a fostŭ de faţă şi Rvds. D-nŭ protopopŭ Paulŭ Popŭ, din Vaşadŭ, ér cintirimulŭ bisericei era îndesatŭ de poporŭ, în numĕrŭ de vre-o 1500 de ómenĭ. Clopotele au fostŭ sânţite în onórea Prea curatei vergure Maria şi a sântului Arhanghelŭ Michailŭ. Patrinii acestorŭ clopote, au fostŭ d-ra Măriόra Barbulŭ, care a înfrumseţatŭ ambele clopote, cu d-lŭ Augustinŭ Lazarŭ.

Sfirşindu-se ceremonia, M. O. D-nŭ preotŭ localŭ a ţinutŭ o cuvêntare acomodată către poporŭ; între altele a amintitŭ, cumcă clopotulŭ celŭ vechiu, care s'a crepatŭ, este *de 100 de anĭ, pe care se află scrisŭ în graiu românescŭ cu literele cirilice acéstă inscripţiune:* „**Acestŭ clopotŭ l'au cumpĕratŭ Pujanu Ioanu cu socia sa Kirania dela Tritulŭ de susŭ dein Ardélu în a. 1792.***)

Acéstă inscripţiune este dovada cea mai eclatantă despre originea Românilorŭ din *Nirŭ-Adonŭ.* Eu credŭ, că şi d-lŭ Ujfalusy Béla, proprietarŭ în Mihaldy, aprópe de Adonŭ, îşĭ va retrage părerea sa esprimată într'unŭ articulŭ din „Bud. Hirl.“ despre originea Românilorŭ Adonenĭ. Asemenea îi recomandŭ şi d-lui Domahydy din Domahida, dimpreună cu toţĭ judii, cu carĭ *a afirmatŭ, că pe Nirŭ nu se află nicĭ unŭ sufletŭ de Românŭ*, sĕ vină şi sĕ se convingă, şi numai după aceea sĕ bucine în lumea mare adevĕrulŭ, éră nu neadevĕrulŭ.

După ce mai rosti o vorbire şi Rvds. D-nŭ protopopŭ, mĕreţele clopote au fostŭ trase în turnulŭ bisericei între strigăte de bucuriă aşa de puternice, încâtŭ s'a sguduitŭ totŭ Sabolciulŭ, fiindcă au fostŭ eşite totŭ din pepturĭ românescĭ.

După finirea acestora, bravulŭ Românŭ Mihaiu Lazurŭ, în fruntea poporului, a mersŭ la casa sa, invitândŭ pe toţĭ la dênsulŭ, ca împreună cu dênşii sĕ se desfĕteze în acea di de bucuriă. Eră inteliginţa română se întruni la bravulŭ preotŭ localŭ, unde formà o corónă frumósă românéscă, o corónă de aurŭ pentru Nirŭ-Adonŭ. In acéstă corónă frumósă, afară de R. D-nŭ Protopopŭ, am mai vĕḑutŭ pe stimab. d-re: Măriόra Barbulŭ, Elena Călciunariu, fiicele bravului preotŭ localŭ, mai departe on. d-nĭ Victorŭ Bistranu cu soţia sa, on. d-nă Eleonora Bistranu n. Chirila din Nirŭ-Aciadŭ; d-ra Lucreţia Mureşianu, d-lŭ teologŭ abs. V. Seremi, On. d-nŭ capelanŭ localŭ, I. Oprea cu soţia sa, Ana Buro ş. a.. apoi bravii învĕţătorĭ Georgiu Basiliu Vancu şi Traianŭ Mureşianu, carĭ altcum şi domnialorŭ împletescŭ coróne frumóse pentru Nirŭ-Adonŭ.

Unŭ Vulturŭ de pe Nirŭ.

*) *Tritulŭ de susŭ* este o comună pe Câmpia Ardealului, nu departe de Turda. — Red.

Emanciparea ţĕranilorŭ.

Din discursulŭ lui *M. Kogălniceanu* rostitŭ la jubileulŭ Academiei Române.

(Urmare.)

Când, în ḑiua de 18 Decemvre, raporturile comitetelorŭ veniră în discuţiunea întregei Adunărĭ-mume ad-hoc, marea sală a şedinţelorŭ adunărei fŭ încunjurată de mii de proprietarĭ alergaţĭ din tóte unghiurile Moldovei şi chiar din judeţele învecinate ale Munteniei. Deputaţii, carĭ erau pentru o soluţiune favorabilă cererei ţĕranilorŭ fură mai alesŭ asediaţĭ şi ameninţaţĭ de alegĕtorii lorŭ. Eu eramŭ în adunarea din 1857 representantŭ alŭ proprietarilorŭ marĭ din Dorohoiu. Trei ḑile am fostŭ, potŭ ḑice, rĕstignitŭ de către moşnaşii din acelŭ judeţŭ, aduşĭ anume ca sĕ-mĭ închidă gura de a vorbi şi sĕ-mĭ lege mâna de a scrie. Mi-se punea înainte, că mandatulŭ ce-mĭ dase nu era, ca sĕ desbatŭ cestiunea ţĕrănéscă, ca sĕ dau ţĕranilorŭ moşiile lorŭ, ci ca sĕ întărescŭ şi sĕ unescŭ moşia cea mare, România. Cu lacrimĭ dér am trebuitŭ sĕ mĕ supunŭ şi sĕ mĕ abţinŭ de orĭ-ce soluţiune radicală; m'am mărginitŭ a mĕ uni cu propunerea presentată de Dimitrie Rallet şi susţinută de Vasile Sturdza, Petru Mavrogheni şi alţĭ partisanĭ ai emancipărei ţĕranilorŭ, carĭ se mărgineau a proclama în principiu „desfiinţarea rĕsplătirei prin lucru a pămêntului ce sĕ dă locuitorilorŭ după aşeḑĕmintele de astăḑĭ“ şi reservarea adunărei legiuitóre viitóre de a vota o lege căreia, sĕ fiă supuşĭ şi locuitorii şi proprietarii, şi care, desvĕlindŭ acele principii, sĕ hotărască acéstă cestiă atâtŭ de importantă şi demnitară pentru Principatele-Unite.

Acéstă socotinţă, pe lângă subscriitorii de mai susŭ, mai cuprinde şi subscrierile lui Dimitrie Miclescu, Michailŭ Jora şi Alecu Teriachiu încă în viéţă, şi a lui Neculae Cananău, Manolache Costache, Iancu Fotea şi Costache Rolla, trecuţĭ în cealaltă lume.

Adunarea ad-hoc — potŭ ḑice asediată — a votatŭ nu mai puţinŭ decâtŭ ḑece propunerĭ; nicĭ una din ele n'au obţinutŭ majoritate, trimiţêndu-se definitivŭ hotărîre la viitórea adunare legislativă.

Resultatulŭ dér a fostŭ negativŭ, unŭ resultatŭ însĕ s'a dobênditŭ: despărţirea partidelorŭ pe tĕrêmulŭ chestiei rurale s'a efectuatŭ, formându-se pentru întâia dată atuncĭ în modŭ definitivŭ partidulŭ liberalŭ şi partidulŭ conservatorŭ, când mai 'nainte lumea politică din Moldova era împărţită numai pe tĕrêmŭ politicŭ, adecă partidulŭ unionistŭ şi partidulŭ separatistŭ.

Cestiunea rurală a mai venitŭ apoi în sînulŭ Comisiunei Centrale dela Focşanĭ; ea a datŭ locŭ la lungĭ şi furtunóse discuţiunĭ între liberalĭ şi conservatorĭ; maioritatea conservatóre a redactatŭ în fine unŭ proiectŭ prin care ţĕranilorŭ se libera braţele, dér li-se smulgea bucăţica de pămêntŭ muncită de ei sute de anĭ, lăsându-li-se dreptŭ singură mângăere locuinţele şi câte-va prăjinĭ de islazŭ (imaşŭ). Negreşitŭ că acea soluţiune nu era ceea ce aştepta ţĕrănimea după atâţia anĭ amarĭ de răbdare; negreşitŭ că nu corĕspundea la prescripţiunile articolului 46 alŭ Convenţiunei din Parisŭ. Ţĕranii însĕ, deşi frământaţĭ de durere, rĕmaseră toţĭ liniştiţĭ, dér de liniştea care precede furtuna, şi furtuna o intenţià însăşĭ Comisia Centrală, care, fără şcirea şi aprobarea puterei esecutive, puse de se tipări şi se împărţi prin sate, în mii de exemplare, proiectul nefastŭ votatŭ de ea.

Indată după sĕvêrşirea Unirei, în luna Iunie 1862, primulŭ ministru alŭ României Barbu Catargiu, apĕrătorulŭ înfocatŭ alŭ proprietăţii absolute în posesiunea exclusivă a marilorŭ proprietarĭ, infăţişà proiectulŭ de lege votatŭ de Comisiunea Centrală. Discuţiunea asupra acestei legĭ, afară de timpulŭ ce s'a întrebuinţatŭ în secţiunĭ, n'a reclamatŭ mai puţinŭ decâtŭ şépte lungĭ şedinţe, dela 25 Maiu pănă la 6 Iunie, şi şedinţa din 11 Iunie, când s'a datŭ votulŭ definitivŭ.

Nu voiu întra în amĕnunţimile acestorŭ lungĭ discuţiunĭ, pentru-că unii şi din cei mai principalĭ, sprijinitorĭ séu împotrivitorĭ ai proiectului de lege ela-

---

cei marĭ, rotunḑĭ, şi cu voce răguşită îşĭ scotea tânguirile prin cioculŭ ei strîmbŭ. Când însĕ ea vĕḑù pe Califŭ şi pe vizirulŭ lui, care încă se tîrêse într'aceea la ei, de-odată a datŭ unŭ strigătŭ de bucuriă. Frumuşelŭ îşĭ sterse lacrimile din ochĭ cu aripile ei cele cu pete cenuşii şi, spre mirarea celorŭ doi, strigà în limba arabă curată: „Bine aţĭ venitŭ cocostărcilorŭ! O! sĕ-mĭ fiţĭ unŭ presemnŭ bunŭ alŭ scăpării mele. Căcĭ odinióră mi-s'a profeţitŭ, că mare norocire îmĭ vorŭ aduce cocostârcii.“

După ce s'a reculesŭ Califulŭ din mirarea sa, se plecà cu grumaḑii lui cei lungĭ, râcâi cu unulŭ din subţirele sale picióre o jumĕtate de cercŭ frumosŭ şi ḑise: „Prea stimată domnişóră buhă! După vorbele tale presupunŭ, că eştĭ o fiinţă nenorocită şi ai o sórte tocmai ca noi. Dér, vai! Speranţa ta, ca sĕ fi mântuită prin noi, deşértă este. Singură vei recunósce neputinţa nóstră, îndată ce vei auḑi păţaniile nóstre.“

Şi i-a povestitŭ istoria străformării lorŭ.

Buha îi mulţumì şi, dreptŭ dovadă, că ea e totŭ aşa de nenorocită, le povestì şi ea păţania ei. „Tatălŭ meu, ḑise ea, este regele Indiei, eu, unica, nenorocita lui fiică, mĕ numescŭ Lusa. Vrăjitorulŭ acela, Caşnurŭ, care v'a fermecatŭ pe voi, m'a nenorocitŭ şi pe mine. Elŭ venise într'oḑi la tatălŭ meu şi mĕ ceruse de nevastă pentru fiiulŭ sĕu Mizra. Tatălŭ meu însĕ, omŭ iute, a poruncitŭ sĕ-lŭ arunce pe scărĭ în josŭ. Miserabilulŭ se furişà sub altă figură în apropiarea mea şi odată, când luamŭ în grădina mea nisce dulceţurĭ, sĕ mĕ rĕcorescŭ, elŭ îmbrăcatŭ ca sclavŭ, îmĭ dete o beutură, care mĕ schimbà în acéstă fiinţă urgisită. De spaimă amŭ căḑutŭ leşinată. Ameţită m'a adusŭ apoi aicĭ şi mĭ-a strigatŭ în urechĭ cu voce înfricoşată:

— „Aşa sĕ trăescĭ tu, urîtă, ca sĕ te urgisécă chiar şi animalele, până la mórtea ta, orĭ până când cineva de voiă bună te va cere de soţiă în acéstă figură, în care stêrnescĭ gréţă. Astfelŭ îmĭ rĕsbunŭ eu în contra ta şi în contra tatălui tĕu îngâmfatŭ.

„De atuncĭ au trecutŭ multe lunĭ. Tristă şi singură trăescŭ ca o pustnică în locuinţa acésta, despreţuită de lume şi chiar spre îngreţoşare animalelorŭ; frumósa natură este închisă dinaintea mea, pentru-că eu suntŭ órbă ḑiua şi numai când luna, orĭ stelele îşĭ revarsă lumina palidă peste ziduri, numai atuncĭ cade de pe ochii mei vĕlul întunecosŭ.“

Buha sfêrşise şi cu aripa îşĭ şterse din ochĭ lacrimile vĕrsate povestindu-şĭ suferinţele.

Califulŭ ascultândŭ cele spuse de princesă sĕ cufundase adêncŭ pe gândurĭ. „Décă tóte nu mĕ înşélă, ḑise elŭ, atuncĭ între nenorocirea nóstră, este óre care legătură, dér unde se găsescŭ cheia acestei gâciturĭ?“ Buha i-a rĕspunsŭ: „Ah, domnule, şi mie mi-se pare aşa ceva, pentru că odinióră, în tinereţele mele, mi-a prorocitŭ o femeiă înţeléptă, că unŭ cocostârcŭ îmĭ va aduce mare norocŭ, şi eu póte că aşĭ sci cum sĕ ne scăpămŭ.“ Uimitŭ întrebà acum Califulŭ, că ce înţelege ea prin asta? „Vrăjitorulŭ, care ne-a nenorocitŭ pe amêndoi“, ḑise ea, vine în fiă-care lună odată în ruinele acestea. Nu departe de odaia acésta este o sală, în care obicĭnuesce sĕ ospeteze cu mai mulţĭ tovarăşĭ. De multe orĭ i-am pânditŭ eu acolo. Ei îşĭ povestescŭ atuncĭ tóte nelegiuirile lor. Cum ar fi când i-ai pândi şi domniata? E cu putinţă, ca la asemenea ocasiune, sĕ spună şi losinca (parola) pe care aţĭ uitat'o“.

— „Ah, scumpă princesă“, strigà Califulŭ, „spune-mĭ, când vine şi unde e sala aceea?“

După óre-care tăcere ea rĕspunse perplexă: „Iertaţi-mĕ, eu numai sub o condiţiune vĕ împlinescŭ dorinţa.“

„Care e aceea condiţiă? care e?“ strigà Chasidŭ. „Poruncesce numai, şi împlinescŭ orĭ-ce condiţiă.“

„Bucurosŭ aşĭ vrea sĕ scapŭ şi eu“, rĕspunse ea cu sfiélă. Dér acésta se póte întêmpla numai...“ Aicĭ érăşĭ tăcù şi décă obrazulŭ n'ar fi fostŭ acoperitŭ cu pene, Califulŭ ar fi vĕḑutŭ cum i-s'a suitŭ sângele 'n faţă şi câtŭ e de ruşinósă. După aceea adause ea: „— se póte întêmpla numai, décă unulŭ din voi mĕ ia de soţiă.“

Cocostârcii fură surprinşĭ de condiţia acésta. Califulŭ făcù semnŭ vizirului şi amêndoi eşiră afară, ca sĕ se înţelégă.

„Mare vezirŭ“, ḑise Califulŭ înaintea uşii, „asta e próstă trébă; domnia-ta însĕ o poţĭ lua de soţiă“.

„Aşa?“ rĕspunse acesta, „că după ce m'oi duce acasă, sĕ mĭ scótă nevasta

boratŭ de Comisiunea Centrală, suntŭ în viéță; și cu tótă reserva și delicateța, ce așĭ întrebuința-o, m'așĭ teme sĕ nu întru în personalitățĭ. Imĭ va fi însĕ permisŭ a spune, și a mĕ mândri de acésta, că în douĕ lungĭ ședințe, și anume în ḑilele de 25 Maiu și 1 Iunie 1862, am combătutŭ proiectulŭ înfățișatŭ prin douĕ lungĭ discursurĭ, carĭ, fiă-care în deosebĭ n'au ținutŭ mai puținŭ dela patru până la cincĭ ore. Am avutŭ de adversarŭ puternicŭ, și prin marele sĕu talentŭ și prin autoritatea sa de primŭ-ministru, pe Barbu Catargiu, celŭ mai mare și mai convinsŭ oratorŭ alŭ conservatorilorŭ. In vehemența sa, elŭ califică discursulŭ meu de chimeră, o chimeră ciudată, paradoxală, o chimeră cu capulŭ de porumbiță făgăduindŭ multă blândeță, cu trunchiulŭ de aspicŭ plinŭ de veninŭ și cu códa de șopârlă măglisitóre; învinuindu-mĕ, că am stigmatisatŭ proprietatea cu cele mai degradatóre calomnii, cu unŭ cuvêntŭ, am satisfăcutŭ principiile lui Proudhon, care ḑice că proprietatea este o hoție; că, în fine, am încheiatŭ cerêndŭ cu multă umilință a sĕ da țĕranului, ca un felŭ de milostenie, pămêntulŭ ce'lŭ cultivă astăḑĭ.

Când asemenea cuvinte sĕ rostescŭ de către unŭ primŭ-ministru ca Barbu Catargiu și într'o adunare ca cea din 1862, în care erau concentrate tóte forțele conservatorilorŭ întrunițĭ din amêndouĕ țĕrile, resultatulŭ nu putea sĕ fiă decâtŭ acelŭ prevĕḑutŭ.

In 11 Iunie, aniversarea revoluțiunii din 1848, și douĕ ḑile numai după mórtea funestă a lui Barbu Catargiu, ucisŭ la ușile parlamentului prin o mână criminală, din nenorocire rĕmasă necunoscută până astăḑĭ, — maioritatea adunărei, spĕriată și indignată de o crimă fără exemplu încă în analele țĕrilorŭ române, nu mai ascultă glasulŭ dreptății, ci, înpinsă de ură și de rĕsbunare către țĕranĭ, întru nimicŭ solidarĭ, cu unŭ asasinatŭ, nicĭ doritŭ, nicĭ pregătitŭ, nicĭ sĕvêrșitŭ de ei, — a votatŭ ștergerea tuturorŭ drepturilorŭ țĕranilorŭ, luarea din mânile lorŭ a ogórĕlorŭ muncite de ei, dându-le însĕ dreptŭ mângăere, ca pămêntŭ comunalŭ, trei pogóne la moșii de câmpŭ, douĕ pogóne la moșii de mijlocŭ și unŭ pogonŭ și jumĕtate la moșiile de munte, și acésta încă nu ca proprietate absolută, ci numai ca pămêntŭ arêndatŭ cu o chiriă perpetuă, care urma mai târḑiu a se hotărî de către consiliulŭ județianŭ.

Étă tristulŭ resultatŭ dobênditŭ într'unŭ timpŭ care n'a ținutŭ mai puținŭ decâtŭ 14 anĭ, de la 1848 și până la 1862.

Discutată a fostŭ cestiunea în modŭ contradictorŭ între proprietarĭ și între țĕranĭ, în sînulŭ Comisiunei Mixte din Bucurescĭ an. 1848; discutată a fost cestiunea în sînulŭ Adunărei-mume ad-hoc din Iașĭ din 1857; discutată a fost cestiunea în sînulŭ Comisiunei Centrale legislative din Focșanĭ; discutată a fostŭ cestiunea în prima sesiune a întêiului parlamentŭ alŭ României-Unite; și mĕsura emancipatrice, de și mĕsură înțelésă de chiar adversarii ei, de și studiată, cóptă prin atâtea și atâtea lungĭ și variate discuțiunĭ, totŭ se amână din comisiune în comisiune, din cameră în cameră; și țĕranulŭ românŭ totŭ a rĕmasŭ neclintitŭ în speranțele sale, totŭ a rĕmasŭ supusŭ legilorŭ în ființă și a urmatŭ a fi modelulŭ ordinei și legalității.

Că legea votată de Cameră în ḑiua de 11 Iunie, ca batjocură a aniversării ḑilei de 11 Iunie 1848, când mișcarea națională din Bucurescĭ a decretatŭ marile principii politice și sociale reclamate de poporulŭ românŭ; că acea lege, ḑicŭ, nu putea avea ființă, nu putea fi aplicată; că era prin urmare mórtă în însășĭ ḑiua nascerei sale; — au înțeles'o înșișĭ miniștri, carĭ au urmatŭ ministeriului lui Barbu Catargiu. Insușĭ bĕtrânulŭ Arsachi, colegulŭ și coreligionarulŭ repausatului ministru și urmașulŭ sĕu în scaunulŭ presidențialŭ, n'a cutezatŭ s'o supue sancțiunei domnescĭ. Totŭ așa a făcutŭ și ministeriulŭ Kretzulescu, care a succedatŭ la putere ministeriului Arsachi.

Când, la 11 Octomvre 1863 amŭ fostŭ chematŭ în capulŭ noului ministeriu, amŭ găsitŭ proiectulŭ în starea în care elŭ a fostŭ trimesŭ de către președintele camerei președinței, Consiliului de miniștrii.

Negreșitŭ, că nu așĭ fi cerutŭ sancțiunea domnéscă la unŭ proectŭ ale căruĭ temelii eu și cu toțĭ liberalii de orĭ-ce nuanțe le-amŭ combătutŭ cu tótă energia într'unŭ șirŭ de 16 anĭ neîntrerupțĭ.

După ce în sesiunea Camerei din 1863 și 1864 am presentatŭ proiectele de lege comunale și județene, secularisarea mânăstirilorŭ închinate și neînchinate și și trecerea către Statŭ a tuturorŭ moșiilorŭ mânăstireștĭ, representândŭ a patra parte din teritoriulŭ României, — și am obținutŭ votarea lorŭ, potŭ ḑice, în unanimitate (adecă și de către conservatorĭ și de către liberalĭ), și alte legĭ de reforme liberale: — în Aprilie 1864 am înfățișatŭ, în fine, și proiectulŭ de lege rurală, ast-felŭ, precum partidulŭ liberalŭ l'a presentatŭ în 1862 în opposițiune cu proiectulŭ de lege elaboratŭ de Comisiunea Centrală; dér de aci lucrurile s'au încurcatŭ într'unŭ nodŭ gordianŭ. Numai pentrucă proiectulŭ de lege a fostŭ presentatŭ și că „Monitorulŭ“ a publicatŭ în aceeașĭ ḑi cuprinderea lui, amŭ primitŭ unŭ votŭ de blamŭ. Publicațiunile însĕ erau necesare pentru a liniști populațiunile rurale agitate de publicitatea dată proiectului de lege alŭ Comisiunei Centrale.

Ministerulŭ șĭ-a datŭ dimisia. Domnulŭ nu a primit'o și Camera a fostŭ prorogată pentru ḑiua de 2 Maiu. In acéstă ḑi adunarea, din momentulŭ suirei la tribună a biroului sĕu a declaratŭ că nu voesce a tracta cu mine nicĭ cestiunea rurală, nicĭ reforma legei electorale ocrotită de streinĭ prin convențiunea din Parisŭ.

Mĕ oprescŭ aci.

Descrierea causelorŭ, carĭ au provocatŭ lovirea de Statŭ din 2 Maiu precum și consecințele acestui actŭ afară din lege, nu potŭ forma obiectulŭ unei simple conferințe. Și apoi descrierea evenimentelorŭ din 1864 ar constitui încă o istoriă de actualitate, și nu credŭ, că așĭ face bine, décă m'așĭ însărcina, celŭ puținŭ acum, cu facerea acestei istorii.

Mĕ voiu mărgini numai a cita, ca simple fapte, înfățișarea acestui proiectŭ în desbaterea Consiliului de Statŭ și promulgarea sa în ḑiua de 14 Augustŭ 1864.

Desbaterea acestei legĭ a ținutŭ mai multe ḑile în Consiliu de Statŭ, presidatŭ de însușĭ Domnulŭ. Și aci simtŭ o datoriă de a exprima și astăḑĭ recunoscința mea vice președintelui acelui corpŭ învestitŭ atuncĭ cu puterile legiuitóre, Costache Bozianu și membrilorŭ sĕi A. Crețescu, G. Vernescu, A. Papadopol-Calimach, P. Orbescu, D. Bolintineanu, G. Apostoleanu și câtor-va altorŭ spirite luminate, carĭ m'au ajutatŭ în greaua întreprindere.

Proiectulŭ meu s'a modificatŭ în bine, dér am găsitŭ o împotrivire la propunerea mea de a se aplica legea de îndată, adecă dela viitorulŭ 23 Aprilie 1865.

Majoritatea Consiliului de Statŭ, cu care s'a unitŭ Domnulŭ, n'a primitŭ imediata aplicare, ci a amânat'o după trei anĭ. O asemenea legiuire, o legiuire socială, amânată în aplicarea ei după trei anĭ, atuncĭ când țéra întrégă, proprietarĭ, arêndașĭ și mai alesŭ țĕranii, toțĭ în picióre așteptau cu nerăbdare o soluțiune definitivă și imediată; o asemenea amênare, ḑicŭ, însémnă însașĭ condamnarea și sfărîmarea legei.

(Va urma.)

HIGIENA.

Aerulŭ curatŭ.

Omulŭ, ca sĕ pótă fi sănĕtosŭ și chiar ca sĕ pótă trăi, are nevoe ca sĕ rĕsufle un aerŭ câtŭ se póte de curatŭ. Aerulŭ atmosfericŭ e compusŭ mai cu sémă din douĕ elemente ale naturei: azotulŭ și oxigenulŭ. Aceste elemente suntŭ hrănitóre pentru corpulŭ omului: oxigenulŭ mai alesŭ arde din sângele omului substanțele netolositóre corpului sĕu, prefăcêndŭ sângele vinosŭ séu negru în sânge roșu séu arterialŭ. — Décă aerulŭ este stricatŭ séu în cantitate nedeajunsŭ, atuncĭ omulŭ se asfixiază, se înădușă, și atuncĭ 'i se învinețescŭ unghiile, degetele obrazulŭ și corpulŭ, rĕsuflarea se îngreuie și móre.

Când soba bate la capŭ, atuncĭ aerulŭ conține, pe lângă elementele sale și oxidŭ de cărbune, care opresce rĕsuflarea și póte omorî pe omŭ. Nu e satŭ, nu e orașŭ, în care în timpulŭ iernei sĕ nu se fi întêmplatŭ casurĭ de mórte prin bătaia sobei la capŭ; de aceea celŭ mai periculosŭ obiceiu este de a pune capacele (coperișele) la sobă, mai alesŭ în timpulŭ nopții și décă foculŭ nu este stinsŭ cu desĕvêrșire din sobă.

Acelŭ oxidŭ de cărbune este otrăvitorŭ pentru omulŭ ce-lŭ rĕsuflă, elŭ provine mai alesŭ din arderea cărbunilorŭ (lemne, mangalŭ, etc.) și simptomele acestei otrăvirĭ se cunoscŭ prin durerĭ de capŭ, gréță, vĕrsăturĭ, vîjiiturĭ de urechĭ, somnolență și alte simptome, carĭ décă persistă, aducŭ unŭ somnŭ îndelungatŭ, din care se póte întêmpla ca omulŭ sĕ nu se mai treḑéscă. Otrăvirea cu oxidŭ de cărbune o simtŭ tóte femeile, carĭ calcă rufele cu mașinĭ de călcatŭ, în carĭ ardŭ mangalŭ séu cărbunĭ de cocsŭ. Unŭ consiliu ce-lŭ dămŭ, este ca femeile sĕ calce rufe totdéuna în o cameră spațiósă și bine aerată în timpulŭ iernei și afară la aerŭ în timpulŭ caldŭ, căcĭ atuncĭ oxidulŭ de cărbune se împrăștie în aerŭ și femeile nu simtŭ atâtŭ de multŭ efectele rele a acestei otravirĭ cu oxidŭ de cărbunĭ.

In gradurile mai marĭ de otrăvire cu oxidŭ de cărbune se observă mórtea; așa unii nenorocițĭ amărâțĭ în viéță, închidŭ ușile și ferestrile casei lorŭ, aprindŭ mangalŭ în odaia lorŭ, curmându-șĭ astfelŭ ḑilele; alții se culcă în o cameră mică și din greșélă séu nesciință astupă soba ca sĕ le fiă caldŭ în timpulŭ nopțilorŭ de iérnă, și décă odaia n'are aerŭ

---

ochii? Veḑĭ bine, că eu suntŭ omŭ bĕtrânŭ, însuratŭ de multŭ, domnia-ta însĕ eștĭ tînĕrŭ, holteiu și mai ușorŭ poțĭ întinde mâna unei princese tinere și frumóse.“

„Tocmai aci e buba“, suspină Califulŭ slobozindŭ supĕratŭ aripile în josŭ. „Dér cine-țĭ spune, că e tînĕră și frumósă? Acésta însémnă a ascunde mâța în sacŭ“.

Se mai îmbiară încă multă vreme unulŭ pe altulŭ, dér în sfêrșitŭ, vĕḑêndŭ Califulŭ că vizirulŭ mai bucurosŭ rĕmâne cocostârcŭ, de câtŭ sĕ ia buha de soțiă, se hotărî sĕ împlinéscă însușĭ condiția. Buha se bucură peste mĕsură. Acuma le descoperi, că nicĭ când n'ar fi pututŭ nimeri mai potrivitŭ, ca acum, pentru că e cu putință că vrăjitorii se adună tocmai în nóptea acésta.

Ea părăsi odaia cu cocostârcii, ca sĕ-i ducă la sala cea mare. Merseră mai multŭ timpŭ printr'unŭ ambitŭ întunecosŭ. Deodată vĕḑură unŭ raḑŭ de lumină eșindŭ dintre nisce zidurĭ ruinate pe jumĕtate. Ajungêndŭ acolo, buha le ḑise sĕ stea mulcumŭ. De aicĭ puteau vedea o sală mare pompósă, împodobită jurŭ împrejurŭ cu columne. Multe lampióne de diferite colorĭ înlocuiau lumina dilei. In mijloculŭ salei era o mésă rotundă încărcată cu mâncărĭ alese. In jurulŭ mesei se întindea o canapea pe care ședeau optŭ bărbațĭ. Intr'unulŭ din ei cocostârcii recunoscură pe precupețulŭ, care le vênduse prafulŭ fermecătorŭ. Vecinulŭ sĕu îlŭ invită sĕ-șĭ povestéscă isprăvile cele mai nóue. Elŭ povestì între altele și istoria Califului și a vizirului acestuia.

„Dér ce parolă (losincă) le-ai datŭ atuncĭ?“ întrebă unulŭ din vrăjitorĭ.

„Unŭ cuvêntŭ fórte greu, latinescŭ, anume: „*mutabor*“.

Cum auḑiră cocostârcii acestea, plinĭ de bucuriă, alergară iute cu picióréle lorŭ cele lungĭ pe pórtă afară, în câtŭ buha abia se putea ține de ei.

Califulŭ, mișcatŭ, ḑise către buhă: „Mântuitórea vieții mele și a prietinului meu, dreptŭ mulțămită vecĭnică pentru ceea ce ai făcutŭ pentru noi, ia-mĕ de soțŭ!“ După aceea se întórse spre rĕsăritŭ. De trei orĭ plecară cocoștârcii grumaḑii lorŭ către sóre, care tocmai rĕsărea, și strigară „mutabor“, și la momentŭ se și schimbară. De bucuriă că șĭ-au redobênditŭ viéța, stăpânŭ și servŭ, plângeau și rîdeau și se îmbrățișa unulŭ pe altulŭ. Cine póte descrie însĕ mirarea lorŭ, când se uitară îndĕrĕtul lorŭ? Ce vĕḑură? O domnișóră frumósă, îmbrăcată elegantŭ? Ea zimbindŭ, întinse Califului mâna. „Nu mai recunósceți voi pe buha vóstră?“ întrebă ea. Califulŭ așa era de încântatŭ de frumsețea si de grațiile ei, încâtŭ esclamà: „Acum îmĭ pare bine c'am fostŭ și cocostârcŭ, pentru-că prin asta mĭ-am câștigatŭ fericirea cea mai mare.“

Acum plecară toțĭ trei spre Bagdadŭ. Califulŭ găsi în hainele sale nu numaĭ cutiuța cu prafurĭ, dér și punga cu banĭ. De aceea, în satulŭ celŭ mai de aprópe, cumpĕră cele trebuitóre pentru drumŭ, și astfelŭ în curêndŭ ajunseră la porțile Bagdadului. Despre Califŭ se lățise vorba, că ar fi muritŭ, poporulŭ însĕ, vĕḑêndu-lŭ, se bucură fórte tare că-șĭ capĕtă éră pe domnulŭ sĕu iubitŭ.

Cu atâtŭ mai tare se aprinse mânia poporului în contra înșelătorului Mizra. Cu toții se duseră la palatŭ și prinseră pe vrăjitorŭ și pe fiiulŭ sĕu. Pe bĕtrânŭ îlŭ trimise Califulŭ în odaia din ruine, în care locuise princesa ca buhă, și a poruncitŭ de l'au spânḑuratŭ acolo. Ér pe fiulŭ, care nu scia vrăjitoriile tătâneseu îlŭ lăsà sĕ-șĭ alégă, orĭ sĕ móră, orĭ sĕ tragă prafŭ pe nasŭ? Alegându-șĭ prafulŭ, vezirulŭ îi întinse cutiuța, — o prisă bună și parola vrăjitóre a Califului î-lŭ străformà în cocostârcŭ. Califulŭ porunci sĕ-lŭ pună într'o coliviă de ferŭ și sĕ-lŭ așeḑe în grădina sa.

Mulțĭ anĭ și veselŭ a trăitŭ Califulŭ Chasidŭ cu soția sa, princesă. Orele lui cele mai plăcute erau după ameḑia, când îlŭ cerceta vezirulŭ. Atuncĭ vorbiau adesea despre aventura lorŭ de cocostârcĭ. Și când Califulŭ era bine dispusŭ, începea sĕ imiteze, cum făcea marele vizirŭ, când era cocostârcŭ; umbla seriosŭ prin odaiă cu picióréle țépene, croncănea, imita cu mânile mișcarea aripelorŭ și arĕta cum se pleca îndeșert spre rĕsăritŭ și striga mu — mu — Pentru soția și copiiĭ lui, producțiunile acestea erau o bucuriă deosebită. Când însĕ Califulŭ îlŭ năcăjea prea multŭ, strigându-i: mu — mu, atuncĭ îlŭ amenința și vizirulŭ: „ei! sĕ descoperŭ și eu soției vóstre, ce amŭ vorbitŭ odinióră înaintea ușei despre princesa buhă?“

de ajunsŭ séu nu se tredesce îndată, séu cine-va sĕ le vie în ajutorŭ, deschidêndu-le uşia séu ferestrele ca sĕ le vie aerŭ, se asfixiază şi potŭ muri.

In aceste privinţe sobele de ferŭ, carĭ n'au coşurĭ de darea fumurilorŭ afară suntŭ fórte periculóse sănĕtăţii, din causa primejdiei de asfixiă prin amestecarea aerului cu oxidulŭ de cărbune.

Decĭ vomŭ dice în resumatŭ, în timpulŭ iernei supraveghiaţĭ cu atenţiune sobele şi foculŭ ce îlŭ faceţĭ. Astuparea coşurilorŭ primejduesce viéţa pentru că conrupe aerulŭ ce îlŭ respirămŭ prin amestecarea sa cu oxidulŭ de cărbune, care e otravă pentru sângele omului.

In Italia se află o pesceră, numită pescerea cânilorŭ; acolo décă întră unŭ câne móre pe dată, unŭ omŭ însĕ nu suferă nimica. In acea pesceră este acidŭ carbonicŭ, care e mai greu decâtŭ aerulŭ, şi stă la pămêntŭ, pe când la înălţimea unui omŭ, acolo fiindŭ aerŭ curatŭ omulŭ acesta nu suferă nimicŭ, pe când cânele în pesceră nu póte rĕsufla fiindŭ mai micŭ de statură decâtŭ pătura de acidŭ carbonicŭ, şi de aceea móre în acea pesceră numită a cânilorŭ.

Suntŭ unii ómenĭ carĭ au plătitŭ cu viéţa fiind-că au întratŭ în unele pivniţe părăsite; în acele pivniţĭ aerulŭ este amestecatŭ cu alte gazurĭ otrăvitóre şi omorîtóre.

Curăţenia aerului este cea întâiu condiţiune de sănĕtate şi de viéţă.

Aerulŭ se póte strica prin mai multe alte cause decâtŭ cele arătate, mai alesŭ în odăile micĭ, unde stau mulţĭ ómenĭ şi animale la unŭ locŭ, cum e pela ţéră, acolo unde dormŭ ómenii şi copii etc., aerulŭ se amestecă lesne cu totŭ felulŭ de materii, care de care mai vătĕmătóre sănĕtăţii şi elŭ atuncĭ capĕtă unŭ mirosŭ pĕtrundĕtorŭ şi greu, de aerŭ stătutŭ, de aerŭ confinatŭ séu rĕu de respiratŭ, care produce o sumă de bóle.

Pentru a scăpa de aerulŭ stricatŭ şi vătĕmătorŭ sănĕtăţii avemŭ unŭ mijlocŭ folositorŭ, care este *ventilarea*, prin deschiderea desŭ a uşilorŭ şi a ferestrelorŭ, ca sĕ se schimbe aerulŭ şi mai cu sémă de câte orĭ acesta capĕtă unŭ mirosŭ greu, pătrundĕtorŭ, etc. In acea odaiă e curatŭ şi sănĕtosŭ, unde întrândŭ, nu simţĭ nicĭ unŭ mirosŭ: aerulŭ din casă trebue sĕ fiă totdéuna totŭ aşa de curatŭ ca şi acela de afară. Casele ţĕranilorŭ fără ferestre marĭ şi lesne de deschisŭ, în carĭ aerulŭ se strică fórte, suntŭ pentru ei unŭ adevĕratŭ mormêntŭ; totŭ astfelŭ suntŭ şi unele case din oraşe, unde în locŭ de a respira aerulŭ curatŭ, respirĭ unŭ aerŭ amestecatŭ cu alte substanţe vătămătóre sănĕtăţei, precum suntŭ aşa numitele afumăturĭ. Indată ce în o cameră unŭ mirosŭ greu pătrunde, vedĭ pe dómna de casă séu pe servitóre venindŭ şi afumândŭ séu cu cojĭ de mere uscate, orĭ cu zacharŭ arsŭ, orĭ cu fumurĭ provenite din arderea altorŭ materii cumpĕrate séu improvisate, în locŭ ca sĕ deschidă ferestrile séu uşa, sĕ vie aerulŭ curatŭ Aceste persóne calcă în modŭ făţişŭ regulele igienei, adăogândŭ la unŭ mirosŭ rĕŭ alŭ aerului şi vătămătóre, unŭ altulŭ póte şi mai vătămĕtorŭ.

Tóte parfumurile şi fumurile ce se fac ca sĕ ia odórea, mirosulŭ greu din o cameră, suntŭ vătămătóre sănĕtăţii; nimicŭ nu póte înlocui cu folosŭ unŭ aerŭ devenitŭ vătămătorŭ sănătăţei, de câtŭ unŭ aerŭ curatŭ. Parfumurile, fumurile, rĕşina, sacharulŭ, cojile de mere etc. nu îmbunătăţescŭ unŭ aerŭ stricatŭ, ci-lŭ strică mai rĕu. In acéstă categoriă de substanţe pentru afumatŭ prin casă nu întră aşa numitele antiseptice, precum e acidulŭ fenicŭ, iodoformulŭ, naphtalina, creolina, etc. substanţe carĭ suntŭ folositóre sănĕtăţei, din causă că omorŭ séu alungă din aerŭ unii microbĭ producĕtorĭ de bóle, pe când fumurile citate mai susŭ nu alungă nicĭ unŭ microbŭ alŭ nicĭ unei bóle, şi facŭ numai ca prin mirosulŭ lorŭ mai pĕtrundĕtorŭ sĕ nu simţimŭ, adecă sĕ nu mirosimŭ aerulŭ stricatŭ şi vĕtămătorŭ din casă, pe care însĕ continuămŭ a-lŭ respira.

Unŭ aerŭ curatŭ nu mirósă şi nu e greu de locŭ de respiratŭ.

Ventilarea séu preînoirea aerului în camere este singurulŭ mijlocu de a face aerulŭ curatŭ şi bunŭ de respiratŭ.

Higiena condamnă tóte parfumurile şi tóte mirosurile carĭ îngreuiază aerulŭ din camere şi carĭ nu 'lŭ facŭ mai sănĕtosŭ, ci din potrivă mai vătămătorŭ.

(*„Apărătorulŭ Sănĕtăţii“*)

Dr. Negrescu.

ECONOMIA.

Philoxera vastatrix şi peronospora.

Insecta „Philoxera“ şi „Peronospora“ e o fiinţă microscopică, care a devastatŭ mai întêiu viile din Francia, apoi de aci a apucatŭ drumulŭ spre rĕsăritŭ, până a ajunsŭ şi la noi. In Bănatŭ, séu — după cum se exprimă maghiarisatorii, — în Ungaria sudică, s'a ivitŭ filoxera mai ântêiu în părţile Panciovei, de aci apoi s'a rĕsfiratŭ prin părţile Vĕrşeţului, Biserica-albă, Timişóra, Vinga, etc.

Astădĭ mai suntŭ unele părţĭ scutite de aceştĭ monstruleţĭ, dér după cum au mersŭ lucrurile păna acum, mulţĭ anĭ nu vorŭ trece şi vorŭ păţi şi aceştĭ proprietarĭ de vii ca şi ceilalţĭ. Nicĭ o carantină nu va puté împiedeca viile de pustiire. Şi décă proprietarii de vii arŭ învĕţa celŭ puţinŭ a se folosi de mijlócele de ajutorare, ce ni-le întindŭ asociaţiunile şi guvernulŭ. Nu-i vorbă, nimenĭ nu sacrifică pentru noi nimicŭ, căcĭ o miiă de surcei costă 8—14 fl. décă surceii suntŭ fara rădĕcinĭ, ér cu rădĕcinĭ costă 20—25 fl. miia. Este în genere cunoscutŭ, că la un jugĕrŭ catastralŭ de 1600°□ se recerŭ 12—14000 surcei, decĭ în casulŭ celŭ mai bunŭ putemŭ socoti de 12 orĭ 8, adecă 96 fl. séu de 12 orĭ 25 adecă 300 fl., abstragêndŭ dela surceii, carĭ sĕ uscă. A spesa însĕ până la 300 fl. pentru unŭ jugĕrŭ catastralŭ nu e pentru poporulŭ de rêndŭ, mai alesŭ după ce filoxera l'a sĕrăcitŭ, căcĭ a ţinutŭ locurile fără sămĕnăturĭ, sperândŭ îndreptarea viilorŭ.

Dér ca şi poporulŭ de rêndŭ sĕ aibă parte de aceste îmbunĕtĕţirĭ, e bine sĕ procure fiă-care proprietarŭ câte 2—3000 de surcei pentru parcele mai micĭ, séu sĕ se asocieze mai mulţĭ, ca astfelŭ sĕ pótă procura o cantitate mai mare.

La móră, la birtŭ, pomene, nunţĭ etc. audĭ pe economii noştri văetându-se, că seceta orĭ alte elemente naturale au pustiitŭ şi pârlogitŭ viile, ér de filoxeră nicĭ vorbă. Dér vierii n'ar trebui sĕ se lase amăgiţĭ, căcĭ de bună-sémă, seceta prea mare, séu apele prea multe nu ar face cercurĭ (róte) în viiă, lăsândŭ o parte neatinsă, ci ar produce aceeaşĭ uscătură şi la vecinulŭ, la care érăşĭ nu în cercurĭ şi cu bucata, ci peste totŭ ar nimici viile.

Mai dicŭ unii, că s'a băgatŭ rugina în ea şi pace. Da, şi eu dicŭ, că s'a băgatŭ rugina, dér rugina aceea are numele „filoxera vastatrix“ şi „Peronospora“ şi într'adevĕrŭ, că unde e plămădită cu miile, acolo sĕ şi vede cu ochii liberĭ în crepăturile de buciumĭ, în formă de făină galbină, care după cum e cunoscutŭ la mulţĭ, atacă viţele laterale ale rădĕcinilorŭ dela buciumŭ.

Pentru a pune stavilă acestorŭ devastărĭ, vierii specialiştĭ se folosescŭ de oltuire. Anume oltuescŭ în losă americană surcei din viile nóstre şi astfelŭ scapă de filoxeră, căcĭ s'a constatatŭ, cumcă losa americană resistă în contra acestorŭ insecte afurisite. Oltuirea sĕ întêmplă prin despicătură, legându-se de cealaltă losă cu scórţă de teiu. Unŭ omŭ deprinsŭ cu oltuirea póte oltui 3—400 de buciumĭ, decĭ într'unŭ anŭ fórte uşorŭ póte oltui $^{1}/_{4}$ de jugĕrŭ, fără sĕ neglige ceilalţĭ ramĭ de economiă. Pentru învĕţarea oltuirei s'au înfiinţatŭ mai alesŭ pe la oraşe anumite scóle, căcĭ prin descriere cu anevoiă te facĭ omulŭ pracsei.

Soiurile francese, carĭ se potŭ căpĕta dela şi prin guvernŭ, séu dela alte societăţĭ, suntŭ: Riparia Sauvage, netede cu 8 fl. (miia), cu rădĕcinĭ 25 fl. Riparia Portalis, netede cu 15 fl. Riparia lomentosa, netede cu 8 fl., cu rădĕcinĭ 25 fl. Vitiz Solonis netede 16 fl., cu rădĕcinĭ 30 fl. Jacques, netede cu 8 fl., cu rădĕcinĭ 30 fl. York-Madeira netede cu 14 fl.

Afară de sortele aceste mai suntŭ: Herbemont, Othello, Secretary, Vialla, Rupestris ş. a.

Devastarea viilorŭ nicĭ într'unŭ statŭ n'a luatŭ dimensiunĭ, ca la noi. Regenerarea practică a viilorŭ s'a ventilatŭ în véra anului 1890 şi în congresulŭ regnicolarŭ ţinutŭ în Viena. In alte părţĭ érăşĭ bărbaţĭ însărcinaţĭ cu acésta, precum şi profesorĭ de specialitate au ţinutŭ conferenţe, întrunirĭ ş. a. dér cură radicală până adĭ nu s'a aflatŭ. Unii s'au folositŭ cu urină de vite (cai, boi etc.) alţii érăşĭ cu acidŭ sulfuricŭ, tóte însĕ în zadarŭ! Singură recrearea prin oltuire s'a aflatŭ corĕspundĕtóre pentru a susţiné cultura viilorŭ.

Dintre soiurile amintite mai susŭ, mai corĕspundĕtóre e Jacques, care dă unŭ vinŭ roşu ca celŭ dalmatinŭ, cu o tărime cam de 20 grade. Francesii de acestŭ vinŭ sĕ folosescŭ mai alesŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ sĕ póte prăsi şi prin sĕmênţă. Mai ca „Jacques“-ulŭ e şi „Jork-Madeira“, care sĕ cóce la începutulŭ lui Septemvre, avêndŭ colóre roşietică (cu 20 gradurĭ), ér gustulŭ a căpşunei.

Cine dispune de mijlóce, póte sĕ cumpere surcei cu rădĕcinĭ, căcĭ nu se prind aşa anevoiă ca cei netedĭ, şi pe câtŭ speséză din capitalŭ, pe atâtŭ câştigă din timpŭ, care e capitalulŭ celŭ mai preţiosŭ.

Inainte de a încheia, facŭ atenţĭ pe cei ce au vii în locurĭ supuse deciuelei (dijmei), cumcă décă cutare viiă este pârlógă, dijma se va şterge numai în casulŭ, décă respectivulŭ proprietarŭ va dovedi acésta prin organele locale administrative până la finea anului curentŭ. Pentru locurile de vii supuse dijmei, dér cultivate cu sĕmênăturĭ, e a se solvi numai unŭ cuantŭ neînsemnatŭ din deciuélă.

Voivodinţĭ, 30 Noemvrie 1891.

Ioanŭ Miclea,
învĕţătorŭ românŭ gr. or.

Sórtea beţivilorŭ.

Sórtea beţivilorŭ a umplutŭ de grijĭ seriose pe toţĭ bărbaţii luminaţĭ din lume, carĭ au ţinutŭ sémă de urmările înfricoşate, ce le aduce beţia asupra omenimei.

Pentru a se sfătui asupra mĕsurilorŭ, ce ar fi a se lua în contra acestei înfricoşate bóle, în véra acésta s'a ţinutŭ la Londra o mare adunare de medicĭ şi ómenĭ învĕţaţĭ, carĭ şĭ-au datŭ în privinţa acésta diferite părerĭ. Astfelŭ d-lŭ *Dyce Ducknorth* din Londra dice, că décă nu se póte stîrpi cu totulŭ beutura spirtuóselorŭ, sĕ se stîrpéscă celŭ puţinŭ obiceiulŭ de-a bea în timpulŭ dintre mâncărĭ; mai alesŭ diminéţa beuturile suntŭ, după părerea d-sale, multŭ mai vĕtămătóre, decâtŭ către séră, după mâncare. Incâtŭ pentru beţivii decăduţĭ, d-sa crede, că aceştia ar fi bine sĕ fiă puşĭ la pedepse grele şi chiar aruncaţĭ în închisóre pentru tótă viéţa lorŭ.

Dlŭ *M. H. Westergaard* din Copenhaga arătă, că a 7-a parte dintre morţii Engliterei au sĕ mulţăméscă sfîrşitulŭ vieţei lorŭ influenţei vĕtĕmătóre a spirtului beutŭ în mare mĕsură. Crede, că în ţinuturĭ şi oraşe singuratice ar fi bine sĕ opréscă cu totulŭ vêndarea beuturilorŭ spirtuóse, ér cârciumele pretutindenea sĕ se răréscă câtŭ se póte de tare. D-lŭ *Norman* din Londra arătă, că în Englitera, prin abusŭ de beuturĭ spirtóse, se întêmplă la anŭ câte 40,000 de lăpĕdărĭ de copii; prin beutură se mănâncă sănĕtatea părinţilorŭ şi a copiilorŭ, carĭ şi trupesce şi sufletesce suntŭ degradaţĭ. Crede, că beutura ar trebui sĕ se opréscă cu desĕvîrşire, ér beţivii sĕ fiă puşĭ în spitale şi trataţĭ alăturĭ cu nebunii şi cu bolnavii.

In înţelesulŭ acesta s'au esprimatŭ şi alţĭ mulţĭ bărbaţĭ învĕţaţĭ. Sórtea beţivilorŭ de altmintrelea o arată mai pe largŭ „Apĕrătorulŭ Sănĕtăţii“ din Bucurescĭ, care se esprimă în privinţa acésta astfelŭ:

Unŭ beţivŭ este bolnavŭ şi fisicesce şi moralicesce, adecă trupulŭ şi sufletulŭ îi suntŭ bolnave.

Trupulŭ unui beţivŭ ajunge la suferinţe carĭ îlŭ ducŭ la mórte. In adevĕrŭ are stomaculŭ ca şi friptŭ, atâtŭ este de întărîtatŭ, din care causă supórtă greu hrana, o mistue cu mare greutate, ba uneorĭ o aruncă afară. Diminéţa mai cu sémă beţivulŭ scuipă şi varsă grămedĭ întregĭ, pe carĭ le aruncă stomaculŭ lui întărîtatŭ.

Dér mĕdularulŭ corpului care sufere mai multŭ este *ficatulŭ*.

Ficatulŭ unui beţivŭ, după mórte, şi la autopsiă se cunósce de departe; elŭ se umflă mai întêiu, până une-orĭ ajunge la o mărime îndoită de cea naturală; apoi după câţĭva anĭ, acéstă umflătură este înlocuită printr'o vestejire, care face ca ficatulŭ sĕ se micşoreze de 2 şi 3 orĭ mai multŭ decâtŭ este în starea naturală.

Beţivulŭ, de când a începutŭ sĕ i-se umfle ficatulŭ, este totŭ pătimaşŭ şi când acestŭ mădularŭ s'a vestejitŭ, vine în spitalŭ unde móre, căcĭ lécŭ nu mai găsesce.

Muşchii unui beţivŭ pierdŭ acea armoniă in mişcările lorŭ naturale; décă scóte limba, acésta tremură, décă întinde braţele, degetele lorŭ mai cu sémă, tremură.

Dér creerulŭ? In acesta, ca şi în ficatŭ se facŭ vătĕmărĭ grozave; pe creerulŭ unui beţivŭ, pe peliţele carĭ îlŭ îmbracă, se găsescŭ plăcĭ de inflamaţiunĭ séu aprinderĭ de tóte vîrstele. S'a găsitŭ chiar că creerulŭ beţivilorŭ mirόse a spirtŭ.

Ochii beţivilorŭ nu suntŭ scutiţĭ de influenţa vătĕmătóre a beţiei: vederea beţivului fórte desŭ se perde.

Sufletulŭ unui beţivŭ se strică ca şi trupulŭ şi perde orĭ ce sentimentŭ de inimă; drépta judecată şi priceperea se sleescŭ; în fine sufletulŭ unui beţivŭ cade din dregătoria înaltă ce i-a datŭ Dumnedeu, ca sĕ guverneze tóte cele alte fiinţe.

Din punctulŭ de vedere alŭ ruinei materiale a posiţiunei lui, nicĭ nu mai trebue sĕ vorbimŭ, căcĭ beţia, care este fântâna nesecată a tuturorŭ viţiilorŭ, nu póte fi decâtŭ vrăjmaşulŭ risipitorŭ alŭ averei şi producĕtorulŭ seriosŭ alŭ sĕrăciei.

MULTE ŞI DE TOATE.

O cununiă interesantă.

In oraşulŭ Albernais lângă Schneeberg, regatulŭ Saxoniei, s'a sĕvêrşitŭ o cununiă interesantă. Mirele, cu numele Salzer, e unŭ veteranŭ din rĕsbóiele napoleonice şi s'a născutŭ în anulŭ 1795, ér mirésa s'a născutŭ la 1809. Ceremonia cununiei s'a sĕvêrşitŭ în locuinţă privată.

*

Influenza.

Despre influenza care bântue, după cum sĕ scie, şi la Berlinŭ, doctorulŭ Gerhard dela universitatea de acolo a trimis diarelorŭ următórele comunicărĭ:

Simptomele suntŭ fórte deosebite, ele potŭ fi împărţite în trei grupurĭ: 1) afecţiunĭ catarale, care mai totŭ-déuna suntŭ însoţite de guturaiu, tuse etc., ele potŭ fi complicate cu pleuresiă, endocardită, pneumoniă; 2) afecţiunĭ abdominale, carĭ se potŭ complica cu peritonită; 3) efecţiunĭ nervóse, precumŭ durerĭ de capŭ, nevralgie. Bóla e adesea uşóră şi nu presintă nicĭ unŭ pericolŭ pentru persónele robuste. In cele mai multe casurĭ, ea începe cu nisce frigurĭ violente, carĭ scadŭ repede. S'a observatŭ, că unŭ mare numĕrŭ de bóle urméză după influenză.

Bólele deja esistente, precum ftisia pulmonară şi bólele de inimă, sĕ desvóltă repede în timpulŭ influenzei şi conducŭ la unŭ sfêrşitŭ fatalŭ. Influenza trebue pusă în categoria bólelorŭ infecţióse, acute séu contagióse.

Persónele, carĭ suntŭ obligate sĕ se deplaseze mereu, precum împiegaţiĭ dela poşte, telegrafŭ, etc., suntŭ cele dintâiu atinse de acéstă bólă, care se propagă fórte repede şi acărei încuibaţiune nu duréză de câtŭ douĕ-decĭ şi patru de óre, celŭ multŭ douĕ până la trei dile.

Copiiĭ, carĭ încă se lăpteză nu suntŭ, nicĭ-odată atinşĭ de influenză, care nu atacă de locŭ pe copiiĭ; ea îşĭ alege de preferinţă victimele ei printre persónele dela 15 până la 25 anĭ. Nu se cunósce nicĭ unŭ specificŭ contra influenzei şi medicului trebue sĕ se mărginéscă în a urma unŭ tratamentŭ simptomaticŭ.

*

Călĕtoriă în Patagonia.

In ultima şedinţă a societăţei de geografiă din Parisŭ, d-nii Rousson şi Villems au făcutŭ o interesantă dare de sémă asupra unei călĕtorii, pe care au făcut'o din însărcinarea ministerului instrucţiei publice în Patagonia meridională şi în Ţara-de focŭ. Patagonia şi Ţéra-de-focŭ ar fi chemate şi după aceştĭ călĕtorĭ, la o prosperitate fórte mare într'unŭ viitorŭ apropiatŭ. D-nii Rousson şi Villems facŭ unŭ tablou seducătorŭ de bogăţiile naturale ale acestei ţĕrĭ. Patagonii suntŭ adĭ fórte blândĭ şi primescŭ bine pe călĕtorĭ. Aceste triburĭ, carĭ trăescŭ din produsulŭ vênătórei şi se mai ocupă şi cu creşterea cáilorŭ în teritoriile imense, care se întindŭ între Rio Negro şi strâmtórea Magelanŭ, se ducŭ de douĕ séu de trei orĭ pe anŭ la Punta-Arenas, ca sĕ schimbe produsele lorŭ cu obiecte fabricate. Noi şcimŭ, dice „Timpulŭ“, cŭ deja de mai mulţĭ anĭ, inginerulŭ Popper, originarŭ din Bucurescĭ, a făcutŭ deja tóte acestea şi mai multe alte constatărĭ în exploraţiile-i zelóse prin Ţéra de focŭ, pe care elŭ le-a întreprinsŭ mai întâi şi în carĭ a datŭ rîurilorŭ şi munţilorŭ din acele părţĭ neumblate, numirĭ ce reamintescŭ ţara-i de origine, precum Sinaia, Carmen-Silva, etc.

TRAGERĬ LA SORŢĬ.

Losurĭ de statŭ din 1864. 1 Dec. ser. 245 299 469 574 736 794 829 861 1009 1209 1212 1307 1405 1418 1493 1888 2083 2387 2582 2721 2839 3082 3188 3233 3362 3467 3583.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Decemvre. are 31 dile. Andrea.

1891 Dilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	1 Prof. Naumŭ	13 Lucia	7. 41	4. 8
Lunĭ,	2 Prof. Avacumŭ	14 Nicasiu	7. 42	4. 8
Marţĭ,	3 Prof. Sofronie	15 Maxim	7. 43	4. 8
Mercurĭ,	4 Mart. Barbara	16 Adelheida	7. 44	4. 8
Joi,	5 Cuv. Sava	17 Lazar	7. 45	4. 9
Vinerĭ,	6 (†) St. Păr. Nicolae	18 Achile	7. 45	4. 9
Sâmb.	7 Păr. Ambrozie	19 Abraham	7. 46	4. 9

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 9 Dec. n. 1891.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	80	11.35	11.55
Grâu dela Tisa	80	11.35	11.55
Grâu de Pesta	80	11.30	11.50
Grâu de Alba-regala	80	11.35	11.55
Grâu de Bácska	80	11.35	11.55
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	10.45	10.60
Orzŭ	nutreţŭ	60—62	6.25	6.60
Orzŭ	de vinars	62.—	6.75	7.25
Orzŭ	de bere	64.—	7.40	8.70
Ovĕsŭ		39.41	6.40	6.65
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	6.60	6.65
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	6.55	6.60
Cucuruzŭ	„	—	5.75	5.85
Hirişcă	„	—	6.25	6.50

Preţulŭ pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	42.—	48.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
„	roşiă	50.—	48.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	39.—	39.50
Oleu de in		6.90	7.10
Uns. de porc	dela Pesta	57.25	57.50
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.—	46.—
„	afumată	55.—	56.—
Sĕu		35.	36.—
Prune	din Bosnia în buţĭ		
„	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou	17.	17.50
„	bănăţenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	36.—	38.—
Ceară	de Rosenau	138.	139.
Spirtŭ	brutŭ	24.	24.50
„	Drojdiuţe de spirt	26.—	26.50

Bursa din Bucurescĭ din 10 Decembre.

Valorĭ	%	cumpe
Rentă română perpetuă 1875	5%	100.—
Renta română amortisabilă	5%	98.
dtto	4%	84.—
Renta rom. (rurale convertite)	6%	100.¼
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	94.—
idem idem din 1890	5%	93.¼
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	100.¼
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	104.—
idem idem	6%	103.—
idem idem	5%	95.—
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ	5%	85.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	277.—
	V.N.	
Banca Naţion. ult. div. 83.—	500	1545.
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	—.
Naţionala de asig. ult. div. 32 lei	200	—.
Banca Rom. ult. div. fr. 15.—	500	—.
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—.
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
Agio în Bursă	—	—.—
Rubla de hârtie	—	—.—
Banca Naţion. a României	—	
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Têrgulŭ de rîmători din Steinbruch. La 6 Dec. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 129,540 capete, la 7 şi 8 Dec. au întratŭ 4213 capete şi au eşitŭ 2848 remânêndŭ la 9 Dec. unŭ numĕrŭ de 130905 capete. — Se noteză: marfa *ungurésca* veche, grea dela 45 până la 46 cr. marfă *ungurésca* tineră grea dela 47— cr. până la 48— cr., *de mijlocŭ* dela 46— cr. până la 47 cr. — *uşóră* dela 45— cr. până la 46— cr. — *Marfă ţerănéscă* grea dela 44— până la 45— cr. — *de mijlocŭ* dela 43— cr. până la 44½ cr. *uşóră* dela 42 - cr. până la 44 cr. — *Marfă de România Bákony* de grea dela — cr. până la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito uşóră dela — cr. până la — cr. transito dto ţepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela 44—45 cr. transito, mijlociă grea dela 43½—44½ cr. transito uşóră dela 42—43 cr. Porcĭ îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriţĭ la gară cu 4½.

Cursulŭ losurilorŭ private din 9 Dec.

	cump.	vinde
Basilica	6.40	6.80
Creditŭ	186.—	170.—
Clary 40 fl. m. c.	51.75	52.75
Navig. pe Dunăre	121.—	123.—
Insbruck	23.60	24.60
Krakau	22.—	22.80
Laibach	22.—	23.—
Buda	51.50	52.50
Palffy	52.—	53.—
Crucea roşie austr.	16.90	17.30
dto ung.	10.50	11.—
dto ital.	11.50	12.50
Rudolf	19.50	20.50
Salm	61.50	62.50
Salzburg	25.—	26.—
St. Genois	61.—	63.—
Stanislau	27.50	29.50
Trieitine 4½% 100 m. c.	128.50	129.50
dto 4% 50	58.25	61.25
Waldstein	35.75	36.75
Windischgrätz	—.—	—.—
Sêrbescĭ 3%	38.25	38.75
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	113.50	114.—

Cursulu pieţeĭ Braşovŭ

din 12 Decemvre st. n. 1891.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	9.29	Vênd.	9.30
Argintŭ românescŭ	„	9.22	„	9.27
Napoleon-d'orĭ	„	9.29	„	9.39
Lire turcescĭ	„	10.58	„	10.63
Imperialĭ	„	9.58	„	9.63
Galbinĭ	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina“ 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	112.½	„	113.50
Mărcĭ germane		57.40	„	57.90

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 11 Decemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104 75
Renta de hârtiă 5%	101 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.50
dto argintŭ	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.59
Napoleon-d'orĭ	9.36
Mărcĭ 100 împ. germane	57.95
Londra 10 Livres sterlinge	117.85

Preţurile cerealelor din piaţa Braşovŭ.

din 11 Decemvre 1891.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă. fl.	cr.
1 H.-L.	Grâu cel mai frumos	8	60
„	Grâu mijlociu	8	20
„	Grâu mai slabŭ	7	50
„	Grâu mestecatŭ	5	60
„	Sĕcară frumósă	6	50
„	Sĕcară mijlociă	6	40
„	Orzŭ frumosŭ	4	80
„	Orzŭ mijlociu	4	60
„	Ovĕsŭ frumosŭ	2	70
„	Ovĕsŭ mijlociu	2	50
„	Cucuruzŭ	5	—
„	Mălaiu	4	—
„	Mazĕre	9	—
„	Linte	14	—
„	Fasole	5	20
„	Sĕmênţă de inŭ	10	—
„	Sĕmênţă de cânepă	5	—
„	Cartofĭ	1	40
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	48
„	Carnea de porcŭ	—	48
„	Carnea de berbece	—	28
100 kile	Sĕu de vită próspĕtŭ	24	—
100 kile	Sĕu de vită topitŭ	34	—

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 15.65 p. Meter—glatt und gemustert (ca. 240 versch. Qual. u. 2000 versch. Farben, Dessins rc.) versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt **G. Henneberg** (K. und K. Hoflief.), **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Avisŭ.

Sĕ aduce la cunoscinţa on. publicŭ, cumcă **în 30 Noemvre (12 Decemvre) 1891** s'au deschisŭ **băile de vană** din edificiulŭ băilorŭ de aburŭ de aci.

Direcţiunea băilorŭ de aburŭ şi de vană.

728,3—3.

Celŭ mai nou aparatŭ de rasŭ, care rade singurŭ,

cu ajutorulŭ căruia orĭ cine, chiar findŭ în vêrsta înaintată şi cu mânile tremurânde, îşĭ póte rade cu cea mai mare siguranţă chiar şi **cea mai aspră barbă**, fără ca sĕ se taiă, séu sĕ se vatăme, **bine, curatŭ** şi **repede**, fără nicĭ o pregătire. Sute de epistole de mulţămire şi de comande dovedescŭ, ce rĕsunetŭ giganticŭ a aflatŭ în tóte straturile populaţiunei.

Cu diplomă dela esposiţiunea universală dela Parisŭ din anulŭ 1889. In folosire mai multŭ de 40,000 esemplare.

Preţulŭ unui esemplarŭ, dimpreună cu indicaţiunile de folosire costă **1 fl. 90.** Comandele prin rambursă. — Se póte afla numai la inventatorulŭ **Nicolaus Hirnbal, Viena, Alserstrasse 43.**

674,5—5.

Marea bancrută!

New-York şi **Londra** n'au lăsatŭ necruţatŭ nicĭ continentulŭ europenŭ şi **marea fabrică de argintăriă** s'a vĕdutŭ necesitată sĕ dăruiescă întregulŭ ei depositŭ în schimbulŭ unei rĕsplate micĭ pentru muncă.

Eu suntŭ împuternicitŭ sĕ îndeplinescŭ acestŭ mandatŭ.

Eu dăruescŭ

prin urmare orĭ cui, fiă **bogatŭ orĭ sĕracŭ**, următórele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6. 60.** şi adecă:

6 cuţite fine de masă cu lamă veritabilă englesă.
6 furculiţe de argintŭ patentŭ americanŭ dintr'o bucată,
6 lingurĭ de argintŭ patentŭ americanŭ,
12 linguriţe de argintu pentru cafea patentŭ americanŭ,
1 lingură de argintŭ pentru supă patentŭ americanŭ,
1 lingură de argintŭ pentru lapte patentŭ americanŭ,
6 cescĭ Victoria englesescĭ,
2 candelabre de masă,
1 strecurătóre pentru céiu,
1 zaharniţă,
42 bucăţĭ la unŭ locŭ.

Tóte cele **42** de obiecte susŭ amintite au costatŭ mai înainte fl. 40 şi acum se potŭ cumpĕra pe preţulŭ bagatelŭ de fl. 6.60. Argintulŭ patentŭ americanŭ este unŭ metalŭ albŭ, care îşĭ păstrézā colórea argintului 25 de anĭ, despre ceea ce se garantézā.

Cea mai bună dovadă, că acestŭ inseratŭ nu e

o şarlataniă

mĕ simtŭ îndatoratŭ în publicŭ, că orĭ cine, căruia nu-i convine marfa îi trimitŭ banii înapoi, nimenea însĕ sĕ nu trécă cu vederea ocasiunea acésta favorabilă de-aşĭ procura acéstă **garnitură pompósă**.

Se trimite numai cu rambursă postală séu cu trimiterea înainte a sumei.

Cu deosebire recomandŭ pratulŭ de curăţitŭ aceste obiecte, o cutie dimpreună cu indicarea folosirei costă 15 cr.

P. Perlberg's Agentur
der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik,
Wien, II. Rembranstrasse 33.

Estrasŭ din scrisorile de mulţămită:

Am fostŭ fórte mulţămitŭ cu trimiterea D-Vóstrĕ a 42 bucăţĭ cu 6 fl. 60 cr. şi Vĕ rogŭ sĕ mai trimiteţĭ următórele obiecte.

Triest, 1 Iuni 1891. Ernest cav. de Fumée.

Cu cele trimise am fostŭ fórte mulţămită şi rogŭ a'mĭ trimite aceleaşĭ încă odată precum şi cele următóre.

Obendorf ad Salzach, 18 Noemvre 1891. Theres Stelzer.

687,6—6

ANUNCIU.

Subsemnatulŭ amŭ onóre a aduce la cunoscinţa onor. publicŭ, cumcă în Braşovŭ **Strada orfanilorŭ (Scheilorŭ) Nr. 5** se află

Magazinele mele

asortate cu totŭ felulŭ de mărfurĭ de pescărie,

d. e. morunŭ, somnŭ, crapŭ, cegă, şalău (próspĕtŭ şi săratŭ), Heringĭ marĭ şi micĭ, icre negrii şi roşii, (moi şi tescuite), lapardonŭ (lacherdă), precum şi mărfurĭ de coloniale: d. e. Masline, roşcove şi stafide, asemenea şi lână (ţigae şi ţurcană) nelucrată şi miţe, în fine şi pielărie brută de oi şi vite, findŭ totdéuna gata a vinde *en gros et en detail* cu preţurile cele mai moderate şi voiu esecuta comande în aceste branşe atâtŭ pentru Austro-Ungaria câtŭ şi pentru strĕinătate, în modulŭ celŭ mai promptŭ.

N.B. Pentru înlesnirea şi la cererea domnilorŭ muşterii am deschisŭ o prăvălie pentru vîndare în detail în **Strada Hirscher Nr. 3 vis à vis de teatru**, unde se află şi comptoirulŭ meu.

Aşteptândŭ cea mai numerósă cercetare,

mĕ recomandŭ

Braşovŭ, Noembre 1891.

Cu distinsă stimă

Vasile N. Bidu,
comerciantŭ.

722,3—3.

PUBLICAŢIUNE.

Direcţiunea generală a Căilorŭ Ferate Române face cunoscutŭ prin acésta, că are

31 posturĭ de Inginerĭ vacante

la Serviciulŭ de Intreţinere din Bucurescĭ, Craiova, Piteşcĭ, Buzĕu, Galaţĭ şi Iaşĭ.

Doritorii de a ocupa asemenea posturĭ suntŭ rugaţĭ a presenta cererile D-lorŭ în scrisŭ *la adresa Direcţiunei generale a Căilorŭ Ferate Române, Serviciulŭ P. la Bucurescĭ* celŭ multŭ până la **15 Ianuarie 1892 st. nou** cu arătarea adresei D-lorŭ exactă şi anexândŭ documentele următóre:

1) Diploma séu Certificatŭ de terminarea studielorŭ a unei şcóle speciale de Inginerĭ.

2) Certificatŭ de serviciu.

3) Actŭ de nascere.

4) Actŭ de căsătoriă (décă e căsătoritŭ) şi de nascere alŭ soţiei, precum şi eventualŭ ale copiilorŭ.

5) Actele pentru serviciulŭ militarŭ.

Pentru informaţiunĭ mai detaliate doritorii se vorŭ adresa în scrisŭ séu verbalŭ la **Şefulŭ Serviciului de Intreţinere C. F. R., Bucurescĭ, Calea Victoriei Nr. 124.**

724—5.

Hârtia de ţigărĭ veritabilă francesă

„LE GLORIA“

de Iosif Bardou & fils în Perpignan şi Paris

60 medalii de aurŭ, 16 marĭ diplome de onóre, 20 diplome „hors concurs“ **numai atuncĭ e veritabilă**, décă fiecare cărticică pórtă firma IOSEPH BARDOU & FILS.

Se póte căpĕta în tóte prăvăliile unde se vinde hârtiă en gros şi marfă de Nürnberg, precum şi în tóte traficele de tutunŭ şi ţigărĭ.

670,10—6

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.